

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ



ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

Διαβάζεται από 2.000 οικογένειες Ζαγορίσιων στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΕΤΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 391

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

2011

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

Η κοπή της πίτας μας

Η ΙΛΕΖ και το «Ζαγόρι μας», στις 9/1/2011 στα «Λιθαρίτσια», κόψαμε την βασιλόπιτα για το νέο έτος, μπαίνοντας έτσι στο 34ο έτος της έκδοσης της εφημερίδας μας. Η αίθουσα γέμισε από Ζαγορίσιους και φίλους.

Την εκδήλωσή μας τίμησαν με την παρουσία τους ο Περιφερειάρχης κ. Αλέξανδρος Καχριμάνης και ο Δήμαρχος Ζαγορίου κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου, οι οποίοι μετά από σύντομο χαιρετισμό έκοψαν και την πίτα μας. Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου της ΙΛΕΖ και της Συντακτικής Επιτροπής της εφημερίδας μας απηύθυνε χαιρετισμό ο Αντιπρόεδρος κ. Σάββας Θεοδώρου και είπε τα εξής:

Η σημερινή μας εκδήλωση «το κόψιμο της βασιλόπιτας» όπως καθιερώθηκε να γίνεται, στην αρχή του νέου έτους, είναι μια ωραία ευκαιρία να συναντιόμαστε εδώ πολλοί συμπατριώτες και φίλοι του Ζαγοριού δείχνοντας με την παρουσία μας το ζωηρό ενδιαφέρον για το Ζαγόρι αλλά και να ανανεώσουμε τους δεσμούς αγάπης και φιλίας μεταξύ μας. Εκ μέρους της ΙΛΕΖ (της Ιστο-

ρικής και Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου) σας καλωσορίζουμε σ' αυτή μας την εκδήλωση-συγκέντρωση ευχόμενοι καλή χρονιά και ένα Ζαγόρι με συνέχεια, αντάξιο της λαμπρής του ιστορίας.

Ύστερα από τα νέα δεδο-

και αφορά το περιοδικό το «Ζ» μας.

Με την ανατολή του νέου έτους 2011, το περιοδικό μας κλείνει τα 33 έτη μιας αδιάκοπης και θαυμαστής συνέχειας, που αγγίζει τα όρια μοναδικής παρουσίας

πολιτιστική μας παράδοση και τις σπάνιες φυσικές καλλονές της μαζί με το μοναδικό δομημένο περιβάλλον.

Από τη δική μας πλευρά, όσοι βρισκόμαστε στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΙΛΕΖ και είμαστε επιφορτισμένοι με την έκδοση και κυκλοφορία του περιοδικού μας, θα συνεχίσουμε με ζήλο και υπευθυνότητα την προσπάθειά μας αυτή, να το ανεβάσουμε ακόμα ψηλότερα με την ευχή να συνεχίσει απρόσκοπτα την κυκλοφορία του για άλλα τόσα και περισσότερα χρόνια. Στους πολυπληθείς φίλους και συνδρομητές και συμπατριώτες μας να το στηρίζουν με την αγάπη τους.

Τέλος σας πληροφορώ πως το αντίκρισμα από το φλουρί της Βασιλόπιτας θα είναι ένα ωραίο βιβλίο-λεύκωμα του συμπατριώτη μας από το Δίκορφο Στέφανου Τσιόδουλου, ο οποίος ασχολήθηκε ιδιαίτερα και συγκέντρωσε σ' ένα πολυτελές λεύκωμα θαυμάσιες ζωγραφίες και υδατογραφίες από αρχοντικά του Ζαγοριού.

Διπλά θα είναι τυχερός όποιος θα βρει το φλουρί αυτή τη χρονιά.

Εύχομαι σε όλους καλός κι ευτυχισμένος ο καινούργιος χρόνος.



Ο Περιφερειάρχης κ. Αλ. Καχριμάνης μαζί με το Δήμαρχο Ζαγορίου κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου κόβουν τη βασιλόπιτα.

μένα, την ενοποίηση σ' ένα Δήμο της περιοχής θέλουμε να ελπίζουμε πως το Ζαγόρι μας θα ιδεί καλύτερες μέρες με την συμπαράσταση για την επιτυχία του σκοπού αυτού όλων μας από όποια θέση κι αν βρίσκεται ο καθένας μας.

Όμως σήμερα ο λόγος μας θα στραφεί περισσότερο στη συμβολή της ΙΛΕΖ, που άλλωστε είχε και την πρωτοβουλία για τη διοργάνωση της σημερινής εκδήλωσης

επαρχιακού περιοδικού με 2.000 και πλέον συνδρομητές εντός και εκτός Ελλάδας από τη μακρινή Αυστραλία και τον Καναδά, ως την Αίγυπτο και πολλές άλλες χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής. Θα πρέπει όλοι μας να αισθανόμαστε υπερήφανοι και απόλυτα ικανοποιημένοι, που κατορθώσαμε να κρατάμε ζωντανή τη φωνή της περιοχής μας καταδεικνύοντας έτσι την πλούσια

Καλωσόρισε 2011! Δεν είσαι, μόνο, ένας καινούριος Χρόνος ετήσιος, αλλά και μια καινούρια δεκαετία της τρισεχθιάς. Ακόμα, καλά-καλά, δεν συνειδητοποιήσαμε πότε τελειώσαμε τη δισχιλιετία και ήδη καταβροχθίζουμε με βουλμία τον πρώτο αιώνα της τρίτης χιλιάδας του χρόνου και της ζωής μας. Τι σου είναι, τέλος πάντων, αυτός ο Χρόνος! Σαν καταλαβαίνει πως δεν μπορούμε να τον ... πνίξουμε στην παλάμη μας, διολισθαίνει και κυλάει αέναα και ασταμάτητα, σαν τα γάργαρα νερά του Βοϊδομάτη που ασταμάτητα κι αυτός κυλάει τα αστεϊρευτα νερά του, κάποιες χιλιετίες. Ας έχει χάρη τα χιονοστοιβάγματα των κορυφών της Τύμφης (εμείς οι ντόπιοι τις λέμε του «Παπαγκινού»), όπως ο Χρόνος χρωσάει χάρη στη Ζωή.

Χρόνος και Ζωή είναι ένα αλυσοδεμένο ζευγάρι. Την πρωτοπορία και τον πρώτο λόγο τον έχει η Ζωή (η θηλυκάρα) κι ακολουθεί ο Χρόνος. (Εδώ, αντιστρέφεται η Εκκλησιαστική ρήση: «Η δε γυνή ην φοβείται τον άνδρα»). **Χέρι-χέρι το ζευγάρι συμβαδίζουν αέναα προς την αιωνιότητα.**

Με το που ανοίγουμε τα ματάκια μας κάθε πρωινό, αποκτούμε συνείδηση του **Χώρου** που βρισκόμαστε, τον βλέπουμε, τον αγγίζουμε, τον προσδιορίζουμε... Την εναλλαγή της Αυγής και της Δύσης, στην καθημερινότητά μας, την προσδιορίζει ο **Χρόνος**, ορίζοντας σα μονάδα, το ημερονύκτιο. Από κει και πέρα, το ρόλο αναλαμβάνει το αριθμητικό μας σύστημα που προσδιορίζει το **Παρόν**, το **Παρελθόν** και το **Μέλλον**. Μ' αυτόν τον τρόπο, γίνεται αγαστή και ακατάλυτη η συντροφικότητα του διδύμου-**Χώρου (Ζωής) και Χρόνου**. Εξ αυτού του φαινομένου προέκυψε και ο **όρος Χωροχρόνος**, που μας κατευθύνει, συνειρμικά, προς

Χρενωγράφημα

Καλωσορίσματα...

Σταύρου Συκιώτη

τον Άλμπερτ Αϊνστάιν και τις θεωρίες της σχετικότητας του.

Βασικές και δυσπροσδιόριστες οι έννοιες και της ζωής και του χρόνου, περισσότερο. Η φιλοσοφική σκέψη είναι πλούσια και ξεκινάει από την αρχαία εποχή μέχρι τις μέρες

καλή και βατή πορεία μας στο χρόνο που φεύγει και στην προσδοκία και προσμονή καλύτερων ημερών στο χρόνο 2011 που μας ήρθε. Γι' αυτό, ανάλογα με τις προσθέσεις μας, εξωτερικευόμαστε στις μέρες των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, πότε με



Μην σας ξενίζει το μοντέλο του αυτοκινήτου μου. Είναι παραδοσιακό! Εγώ ως **Χρόνος** έρχομαι, κάθε Πρωτοχρονιά, σαν νεογέννητο περιστέρκι.

μας. Ωστόσο, δεν είναι αυτό το θέμα μας.

Στην εκπονή κάθε ετήσιου Χρόνου, η σκέψη μας είναι προσανατολισμένη, ψυχολογικά, στο ξεπροβόδιμά του και μάλιστα, όταν το πέρασμά του δεν ήταν φιλικό για την προσωπική μας ζωή και τον καινούριο που έρχεται και η ψυχολογία της Ελπίδας μας αδημονεί να υποδεχτεί μ' όποιο αισιόδοξο τρόπο με την προσμονή καλύτερης ζωής, χαρούμενης και ευτυχισμένης.

«Γέρε Χρόνε, φύγε τώρα, πάει η δική σου η σειρά, ήρθε ο Νέος με τα δώρα, με τραγούδια με χαρά...».

Έτσι, θα έλεγα, υπάρχει μια σύγχυση ψυχολογική στον καθένα μας, ανάλογα με την

κράτης» που εξοστράκισε το προηγούμενο «Καποδίστριας».

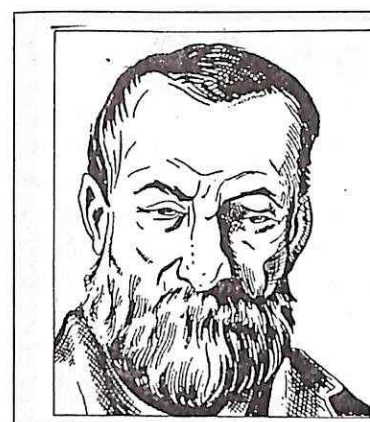
Αναμφίβολα, πρόκειται για μια καινούρια Αυτοδιοικητική αφετηρία, σίγουρα, με καινούριες προοπτικές, καινούριους στόχους, καινούρια πρόσωπα και προγράμματα, καινούρια... όρεξη δουλειάς και προσφοράς.

Καλωσορίζοντας το νέο Δήμαρχο (που προϋπήρξε) του Κεντρικού Ζαγοριού και όλους του Δημοτικού Συμβούλους του Δήμου και των Διαμερισμάτων του Ζαγοριού, τους συγχαίρουμε για την εκλογή τους και τους ευχόμαστε φώτιση και κουράγιο στο έργο τους, για την προαγωγή και επίλυση των προβλημάτων της ζωής και της ανάπτυξης του Ζαγοριού... Το Αρχιτεκτονικό και καλλιτεχνικό πνεύμα του αρχαίου μας Καλλικράτη ας είναι οδηγός και συμπαράστατης.

Υπογραμμίζουμε ιδιαίτερα τη θεσμοθέτηση του ενός Δήμου, του ενιαίου Ζαγοριού, που συντελεί στη συνέχεια της ιστορικής δομής και πορείας του Ζαγοριού.

Αναμφίβολα και το Ζαγόρι και όλη η Ελληνική ύπαιθρος, αντιμετωπίζει πολλά και σοβαρά προβλήματα, που σίγουρα θα απασχολήσουν τη νέα Δημοτική Αρχή. Τους τελευταίους μήνες του 2010, στο περιοδικό «Το Ζαγόρι μας» δημοσιεύτηκαν αρκετά κείμενα έγκριτων Ζαγορίσιων που επισημαίνουν τα υπάρχοντα προβλήματα, στα οποία υπερθεματίζουμε.

Η «Δεύτερη Σελίδα», θα περιοριστεί στα «Καλωσορίσματα» της και τις ευχές της, το 2011 να είναι τόσο για τον νεογέννητο Δήμο μας όσο και για το σύνολο του Ζαγοριού αισιόδοξο και αποδοτικό, με προοπτικές και μέλλον ζωής. ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ!



Στη μνήμη του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη

Συμπληρώνονται φέτος εκατό χρόνια από το θάνατο του κορυφαίου Έλληνα πεζογράφου **Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη**, που πέθανε στις **3 Ιανουαρίου 1911**.

Ο Παπαδιαμάντης άφησε πίσω του ένα τέλει έργο γιομάτο από την αλήθεια, το χαρακτήρα και την ψυχή του τόπου μας τόσο δεμένο μ' αυτή τη γη, που διασώζει τα λαϊκά ήθη του παρελθόντος. Γνήσιος

εκφραστής του ταπεινού του αδιαφοροῦ ελληνικού κόσμου και πιστός στο χριστιανικό θρησκευμα. Ανήκει στην κατηγορία των ανθρώπων εκείνων, που αποτελούν ένα είδος μετεώρων, που εμφανίζονται σπάνια.

Από την πλούσια πνευματική του κληρονομιά ξεχωρίζουν τα Χριστουγεννιάτικα. Πρωτοχρονιάτικα και Πασχαλινά διηγήματα που

αν και πέρασαν εκατό χρόνια από το θάνατό του, εξακολουθούν να μας τέρπουν και να μας συγκινούν ακόμα και σήμερα. Το Περιοδικό μας τιμώντας τη μνήμη του δημοσιεύει σ' αυτό το τεύχος ένα από τα ωραιότερα πρωτοχρονιάτικα διηγήματά του, το διήγημα με τον τίτλο: **Έρωτας στα χιόνια**.

Απολαύστε το.

Σάββας Θεοδώρου

Ο Έρωτας στα χιόνια

Γειτόνισσα, γειτόνισσα, πολυλογού και ψεύτρα

Δεν είπες μια φορά κι εσύ, Γιαννιό μου έλα μέσα.

Η πολυλογού και ψεύτρα του άσματος ήτο μυλωνού, εργαζόμενη με την χείρα, γυρίζουσα τον χειρόμυλον. Και είχε πελατεία μεγάλη η πολυλογού. Εγγυάλιζεν, είχε μάτια μεγάλα, είχε βερνίκι εις τα μάγουλά της. Είχεν ένα άνδρα, τέσσερα παιδιά κι ένα γαϊδουράκι μικρόν διά να κουβαλά τα αλέσματα. Όλα τα αγαπούσε, τον άνδρα της, τα παιδιά της, το γαϊδουράκι της. Μόνον το μπάμπα-Γιαννιόν δεν αγαπούσε.

Ποιος να τον αγαπήσει αυτόν, ήτο έρμος εις τον κόσμον. Και είχε πέσει εις τον έρωτα, με την γειτόνισσαν την πολυλογού διά να ξεχάσει το καράβι του, τας Λαίδας της Μασσαλίας, την θάλασσαν και τα κύματά της, τα βάσανά του, τας ασωτείας του, την γυναικα του, το παιδί του. Και είχε πέσει εις το κρασί, διά να ξεχάσει την γειτόνισσαν.

Συχνά όταν επανήρχετο το βράδυ, νύκτα μεσάνυχτα και η σκιά του μακρά, υψηλή, λιγνή με την πατατούκαν φεύγουσαν και γλυτρουσαν από τους ώμους του και οι νυφάδες τολύπια βάμβας εφέροντο στροβιλιδόν εις τον αέρα και έπιπτον εις την γην, και έβλεπεν το βουνόν ν' ασπρίζει εις το σκότος, έβλεπε το παράθυρον της γειτόνισσας κλειστόν, βωβόν, και τον φεγγίτη να λάμπει θαμπά θαλά, και ήκουε τον χειρόμυλον να τρίζει ακόμη, και ο χειρόμυλος έπαυσε και ήκουεν την γλώσσαν της ν' αλέθει κι' ενθυμείτο τον άνδρα της και τα παιδιά της, το γαϊδουράκι της, όπου αυτή όλα τα αγαπούσε ενώ αυτόν δεν εγγύριζε μάτι να τον ιδεί, εκαπνίζετο όπως το μελίτσι, εφλαμνέτο όπως το χταπόδι και παρεδίετο εις σκέψεις φιλοσοφικάς και εις ποιητικάς εικόνες:

— Να είχαν ο έρωτας σαίτες... να είχε βρόχια να είχε φωτιές. Να τρυπούσε με τις σαίτες τα παραθύρια... να ζέσταινε τις καρδιές... να έσθην με βρόχια του πάνω στα χιόνια... Την άλλην βραδίαν επανήρχετο όχι πολύ οινοβαρής, έρριπτεν βλέμ-

μα εις τα παράθυρα της πολυλογού, ύψωνε τους ώμους κι' εμουρούριζεν.

— Ένας Θεός θα μας κρίνει... κι' ένας θάνατος θα μας ξεχωρίσει. Και είτα, μετά στεναγμού, προσέθετε:

— Κι' ένα κοιμητήρι θα μας σμίξει. Αλλά δεν ημπορούσε πριν απέλθει να κοιμηθεί, να μην υποβάλει το σύνθηδες ασμάτιον.

«Σοκάκι μου μακρύ-στενό με την κατεβασιά σου, Κάμε κι' εμένα γείτονα με την γειτόνισσά σου».

Την άλλην βραδίαν η χιών είχε στρωθεί σινδώνας όλον τον στενόν δρομίσκον.

— Άσπρο σινδόνι... να μας ασπρίσει όλους το μάτι του Θεού να μας ασπρίσει τα σωθικά μας... να μην έχουμε κακή καρδιά μέσα μας...

Να σαβανώσει και να σκεπάσει την γειτόνισσαν την πολυλογού και ψεύτραν και τον χειρόμυλόν της και την φιλοφροσύνην της, την ψευτοπολιτικήν της, την φλυαριάν της, το γυάλισμά της, το βερνίκι και το κοκκινάδι της, το χαμόγελόν της και τον άνδρα της, και τα παιδιά της και το γαϊδουράκι της: Όλα, όλα, να τα καλύψει, να τα ασπρίσει, να τα αγνίσει.

Την άλλην βραδίαν, την τελευταίαν νύκτα μεσάνυχτα επανήλθεν μεθυσμένος παρά πατέ.

Δεν έοτεκεν πλέον εις τα πόδια του, δεν εκινείτο, ουδ' ανέπνεε πλέον.

Χειμών βαρύς, οικία καταρρέουσα, καρδιά ρημασμένη, Μοναξία, ανία, κόσμος βαρύς, κακός, ανάλητος.

Υγεία κατεστραμμένη, σώμα βασανισμένον, φθαρμένον, σωθικά λυωμένα. Δεν ημπορούσε πλέον να ζήσει, να αισθανθεί, να χαρή. Δεν ημπορούσε να εύρει παρηγοριάν να ζεσταθεί. Επείε διά να σταθεί, επείε διά να πατήσει, επείε διά να γλυτρήσει. Δεν επάτει πλέον ασφάλως το έδαφος.

Ήρθε τον δρόμον, τον ανεγνώρισεν. Επιάσθει από το αγκωνάρι. Εκλονίσθει. Ακούμπησε τις πλάτες, εστήριξε τα πόδια. Εμουρούρισε.

— Να είχαν οι φωτιές έρωτα! Να είχαν οι θηλιές χιόνια...

Δεν ημπορούσε πλέον να σχηματίσει λογικήν πρότασιν. Συνέχεε λέξεις και εννοίας. Πάλιν εκλονίσθει. Επιάσθει από τον παραστάτη μιας θύρας. Κατά λάθος ήγγισε το ρόπτρον. Το ρόπτρον ήχησε δυνατά.

— Ποιος είναι; Ήτο η θύρα της Πολυλογού, της γειτόνισσας. Επάνω εις την οικίαν εκκινούντο φώτα και άνθρωποι. Ίσως εγίνοντο ετοιμασίες. Χριστούγεννα, Άγης Βασίλης, Φώτα, Παραμονά. Καρδιά χειμώνος.

— Ποιος είναι; Είπεν πάλι η φωνή. Το παράθυρον έτρίξεν. Ο μπάμπα-Γιαννιός ήτο ακριβώς υπό τον εξώστην, αόρατος άνωθεν. Δεν είναι τίποτε. Το παράθυρον εκλείσθει σπασμωδικώς. Μίαν στιγμήν ας αργοπορούσε.

Ο μπάμπα-Γιαννιός εστηρίζετο όρθιος εις τον παραστάτην. Εδοκίμασε να είπει το τραγούδι, αλλ' εις το πνεύμα του το υποβρύχιον, του ήρχοντο ως ναυαγία αι λέξεις: «Γειτόνισσα, πολυλογού, μακρύ στενό σοκάκι!...».

Μόλις ήρθωσε τας λέξεις, και σχεδόν δεν ηκούσθησαν. Εχάθησαν εις τον βόμβον του ανέμου και εις τον στρόβιλον της χιόνος.

— Και εγώ σοκάκι είμαι, εμουρούρισε... ζωντανό σοκάκι!

Εξεπιάσθει από την λαβήν του, εκλονίσθει, εσαρίσθει, έκλινε και έπεσεν. Εξηπλώθει επί της χιόνος και κατέλαβε με το μακρόν του ανίστημα όλον το πλάτος του μικρού στενού δρομίσκου. Άπαε εδοκίμασε να σηκωθεί και είτα εναρκώθει. Εύρισκε φρικώδη ζέστην εις την χιόνα.

«Είχαν οι φωτιές έρωτα!... Είχαν οι θηλιές χιόνια!...». Και το παράθυρον πρό μιας στιγμής είχε κλεισθεί. Και αν μίαν μόνον στιγμήν ηργοπόρει, ο σύζυγος της Πολυλογού θα έβλεπε τον άνθρωπον να πίπτει επί της χιόνος.

Πλην δεν τον είδεν ούτε αυτός, ούτε κανείς άλλος. Κι' επάνω εις την χιόνα έπεσε χιών. Και η χιών εστοιβάχθει, εστορρεύθει δύο πιθανάς εκορυφώθει. Και η χιών έγινε σινδών, σάβανον. Και ο μπάμπα-Γιαννιός άσπρισεν όλους, κι' εκοιμήθει υπό την χιόνα διά να μη παρυσασθεί γυμνός και ξετραχηλισμένος, αυτός και η ζωή του και αι πράξεις του, ενώπιον του Κριτού, του Παλαιού Ημερών, του Τριταγίου.

ΖΑΓΟΡΙ: Χειμώνας 2010 – Άνοιξη... στο βάθος

Που και που, αισθάνομαι κι εγώ την ανάγκη να μοιραστώ μαζί σας τις σκέψεις μου. Καλό θα ήταν να το κάνουμε όλοι μας αυτό, για να αποκτήσει το περιοδικό μας, και οι αναγνώστες του, περισσότερες γνώμες και ιδέες για σχολιασμό και κριτική.

Κι αυτή τη φορά θα αναφερθώ, κι εγώ με τη σειρά μου, στη σωτηρία και την «επανεκκίνηση» της πορείας του Ζαγοριού. Από τις στήλες αυτού του περιοδικού έχουν διατυπωθεί, κατά καιρούς, αρκετές, σεβαστές γνώμες και απόψεις από τη μια για την καταράδα και τον μαρasmus του τόπου μας και από την άλλη, για την ανάπτυξη και το ξαναζωντάνεμα της πολύπαθης γενετήρας μας. Έχουν γίνει προτάσεις για ανάπτυξη του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, με οργανωμένη αξιοποίηση και διάθεση όλων των προϊόντων τους (γάλα, τυρί, μέλι, προϊόντα ξύλου, τσάι, ρίγανη, βότανα κτλ.), αλλά και για την ανάπτυξη του τουρισμού σε όλες του τις εκδόσεις. Ας πάρουμε λίγο τα πράγματα με τη σειρά.

Όταν το Ζαγόρι γνώρισε τη μεγαλύτερη προκοπή και πρόοδο, τον 18ο και 19ο αιώνα, οι άνδρες του ήταν ξενιτεμένοι στη Ρωσία, στην Αίγυπτο, στις Βαλκανικές χώρες. Εκεί απέκτησαν, με σκληρή δουλειά, πλούτο, δόξα και φήμη, τα οποία μετέφεραν στις πατρίδες τους, όπου ζούσαν οι οικογένειές τους. Όσοι έμειναν πίσω στα χωριά, ασχολήθηκαν με τη συστηματική **κτηνοτροφία**, την οικόσιτη κτηνοτροφία, την μπαχτσέδες και τα αμπέλια. Παρόλα αυτά ζούσαν αξιοπρεπώς. Ο ξενιτεμός συνεχίστηκε μέχρι και μετά τη μεταπολίτευση, με συστηματική μετανάστευση σε χώρες της Ευρώπης (Γερμανία, Γαλλία, Σουηδία κ.α.), ή και αλλού ανά τον κόσμο. Στις μέρες μας, κανείς δεν ξενιτεύεται πια, με αποτέλεσμα να σταματήσει η οικονομική μετανάστευση οριστικά (μόνο δεχόμεστε σα χώρα οικονομικούς μετανάστες), με όλα τα επακόλουθα για την κοινωνία

μας και την οικονομία της.

Τη δεκαετία του '80 άρχισε, δειλά δειλά, να ξετυλίγεται το κουβάρι που ακούει στο όνομα τουρισμός. **Αγροτουρισμός**, αναπτυξιακός τουρισμός, επενδυτικός τουρισμός. **Ο αγροτουρισμός θριάμβευσε**. Τώρα, αυτοί που απέμειναν και συνδυάζουν τις αγροτικές με τις τουριστικές επιχειρήσεις, μετρούνται στα δάχτυλα των χεριών. Με λίγα λόγια ο αγροτουρισμός ήταν η βιτρίνα και η ουσία ήταν άλλη. Επόμενο ήταν το πρόγραμμα να αποτύχει, αφού έμειναν τα κτίρια να χάσκουν θεόρατα και τα κοπάδια των ζώων να έχουν εξαφανιστεί ως διά μαγείας. Στα σοκάκια δεν διαβαίνουν τώρα γίδια και πρόβατα, άλογα και γελάδια. Για τα γαϊδουράκια και τις κόττες, ούτε λόγος. Ξυπνάνε λέει, τους κοιμισμένους.

(Κι εμείς τότε, ντρεπόμασταν να πούμε ότι ήμασταν από το Καπέσοβο. Αφού στο χωριό δεν είχαμε κανένα ξενοδοχείο ή ξενώνα. Μόνο το μαγαζί του Ευριπίδη Βουλόδημου υπήρχε). Ο χρόνος μας έμαθε λοιπόν, ότι ο τουρισμός δεν είναι εύκολη υπόθεση. Το οικοδόμημα του τουρισμού πρέπει να χτίζεται σε γερές και στέρεες βάσεις και από μαστόρους γνώστες των συνθηκών οικοδόμησης. Αλλιώς θα τρέχουμε να κρυφτούμε, μήπως και πέσει και μας πλακώσει.

Μέχρι τότε, ζούσαν στο χωριό ο δάσκαλος, ο «πραγματικός» Πρόεδρος, ο γραμματέας, ο κλητήρας, ο ιερέας, ο δραγάτης, ο αγωγιάτης. Επίσης, μεγάλο μέρος των κατοίκων, ασχολιόταν με τη συστηματική **κτηνοτροφία** και την **ξύλευση** των δασών. Κι όλοι οι άλλοι υπάλληλοι, τριγυρνούσαν σε καμιά στάνη για να εξασφαλίσουν λίγο χλωρό τυρί ή, στην καλύτερη των περιπτώσεων, κανένα κοψίδι για τη φαμίλια τους, μιας και τα οικονομικά κι αυτών, ήταν πενιχρά. Εμείς, από την άλλη πλευρά, τα παιδιά των γιδοραίων, των γελαδαίων και των δασεργατών, ζηλεύαμε τη ζωή των παιδιών της πόλης, των παιδιών των μορφω-

μένων, των παιδιών των υπαλλήλων.

Έως εκείνον τον καιρό υπήρχε, ασυναίσθητα, μια ισορροπία ανάμεσα στους ανθρώπους που έκαναν χειρωνακτικές εργασίες, που άρμεγαν, έσκαβαν και καλλιεργούσαν μικρά κομμάτια γης και ανάμεσα σ' αυτούς που έκαναν πιο «ελαφριές» εργασίες, που εκπαιδεύαν, δίδασκαν και υπηρετούσαν το κράτος.

Θωμά Γρ. Ράπτη

Εκείνη τη στιγμή χάθηκε το παιχνίδι της συνέχειας, της παράδοσης, της ζωντανίας και της ανάπτυξης.

Ακολούθησε η αδιαφορία, ο μαρasmus, η παρακμή. Η πολιτεία δεν ασχολήθηκε με την ανάπτυξη της περιφέρειας, με την ενίσχυση σε υποδομές των κτηνοτρόφων, με την αξιοποίηση του φυσικού πλούτου των δασών. Λες και ήθελε να τους μαζέψει όλους στις πόλεις, για να τους ελέγχει καλύτερα. Κανείς υπάλληλος δεν παραιτήθηκε για να γυρίσει τότε στο χωριό, για να ασχοληθεί σοβαρά με την κτηνοτροφία, την ορεινή γεωργία ή το κόψιμο των δέντρων για καυσόξυλα ή χρήσιμα ξύλα. Κανείς δεν φώναζε τότε για την διατήρηση της παράδοσης και την πολιτιστική αλλοίωση που θα ακολουθούσε. Η μόνη φροντίδα ήταν πως θα φτιάξουμε τζάκι στην πόλη και πως θα πουλώσουμε το μπουχαρί στο χωριό για να μη μπαίνουν τα ποντίκια και οι νυχτερίδες.

Και τα παιδιά των γιδοραίων και των ξυλοκόπων, με την παρότρυνση των γονιών τους, σπούδασαν, μορφώθηκαν κι εγκατέλειψαν τα χωριά για να εξισωθούν με τη μεσαία τάξη.

Τώρα όλοι, από την πλευρά τη βολεμένη, προσπαθούμε να σώσουμε τα χωριά, ως σύγχρονοι Μεσσίες. Τσεκάρουμε στο μηχανήμα της τράπεζας αν

μήπε ο μισθός ή η σύνταξη και μετά ανηφορίζουμε για το έρμο το Ζαγόρι. Εκεί θα διεκδικήσουμε Δημαρχίες και Προεδρηλίκια, θα υποδεχτούμε επισκέπτες στις «ολοζώντανες» εστίες μας, θα εξιστορήσουμε μύθους και παραδόσεις, θα παinueτούμε για τα βιώματα και τις περιπέτειες της παιδικής μας ηλικίας, θα φερθούμε με γενναϊοδωρία σ' αυτούς που μας τα έχουν όλα έτοιμα και θα σκορπίσουμε απλόχερα σ' όλους τη συμπάθειά μας.

Όμως θα λείπουν οι άνθρωποι του μόχθου. Οι άνθρωποι των βουνών και των λόγγων. Οι άνθρωποι των αμπελιών και των κοπαδιών. Οι άνθρωποι του δάσους και των μονοπατιών.

Οι τελευταίοι κτηνοτρόφοι και δασεργάτες είναι εδώ. Στηρίξτε και αγκαλιάστε τις προσπάθειές τους. Γίνετε υποστηρικτές των δικαιωμάτων τους. Βοηθήστε στο να παραμείνουν ζωντανοί και στο μέλλον. Το ελληνικό στοιχείο στο παρελθόν επιβίωσε χάρη στην **κτηνοτροφία της περιφέρειας**. Μήπως σ' αυτούς πρέπει να εστιάσουμε την προσοχή μας για ένα νέο ξεκίνημα; Ξεκίνημα σίγουρο, χειροπιαστό και ελπιδοφόρο. Ή μήπως και εμάς δε μας ανέθρεψαν οι στάνες και οι λόγγοι; Ας κάνουμε μια στροφή στην πορεία μας. Δεν είναι νομίζω, πσιωγύρισμα.

Οι οικογενειακές υποχρεώσεις και οι ανάγκες της ζωής μας αναγκάζουν, ευτυχώς λίγες φορές, να γιορτάζουμε τις άγιες ημέρες των Χριστουγέννων στην πόλη. Σε μια πόλη που μέχρι σήμερα μας έδιωχνε και μας παρακινούσε να την εγκαταλείψουμε με κάθε αφορμή.

Κι αν σας στενοχωρήσω με τα γραφόμενά μου, δεν πειράζει, σειρά σας είναι. Το 2010 άλλωστε σε λίγο μας αποχαιρετά. Καλή χρονιά σε όλους σας.

Ιωάννινα 24-12-2010

Αλλαγή ωραρίου στο Ριζάριο Εκθεσιακό Κέντρο

Άλλαξε το ωράριο λειτουργίας του Ριζαρείου Εκθεσιακού Κέντρου Μονοδενδρίου, όπως έγινε γνωστό. Έτσι, πλέον το κέντρο παραμένει ανοιχτό **καθημερινά εκτός Τρίτης**, από τις **9 το πρωί** έως τις **4 το απόγευμα**.

ΚΩΣΤΑ ΕΥ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΣΛΑΒΙΚΑ ΛΕΞΙΟΛΟΓΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΙΔΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Εκδόσεις Ε.Η.Μ. – Ιωάννινα 2010

Νίκος Θ. Υφαντής

Πρόσφατα εκδόθηκε από την ΕΗΜ το βιβλίο του Κώστα Οικονόμου, ομότιμου Καθηγητή της Γλωσσολογίας του Ηπειρωτικού Πανεπιστημίου, με τον παραπάνω τίτλο, το οποίο καταγίνεται με τα σλαβικά δάνεια στα ελληνικά Ηπειρωτικά ιδιώματα. Ένα βιβλίο 245 σελίδες με επιμελημένη εκτύπωση από τις «Τυπογραφικές εργασίες Μ. Δούβαλη - Π. Αποστόλου και Σία Ο.Ε.».

Έχω υπόψη μου το βιβλίο του Κώστα Οικονόμου «Τα οικονομία του Νομού Ιωαννίνων (γλωσσική εξέταση)», έκδοση Ν.Α. Ιωαννίνων, Ιωάννινα 2002. Μια εργασία με επιστημονική θεωρία για τα οικονομία του Νομού μας, χρηστική και από κάθε άποψη ωφέλιμη.

Εκτός από το παρουσιαζόμενο βιβλίο τελευταία εκδόθηκε και άλλο βιβλίο του με τίτλο: «Τοπωνυμικό της Κοινοτικής Περιοχής Μασουκίου Ιωαννίνων».

Θεωρώ ότι η απόφαση του Δ.Σ. της Ε.Η.Μ. να συμπεριλάβει στις εκδόσεις του το βιβλίο του Κώστα Οικονόμου καταγράφεται στο ενεργητικό του και καταξιώνει την περιουσία της Ε.Η.Μ. στον Ηπειρωτικό χώρο, γιατί με την έκδοση τέτοιων επιστημονικών βιβλίων καλύπτονται αρκετά βιβλιογραφικά κενά, γύρω από την Ήπειρο και την ιστορική της διαδρομή μέσα στους αιώνες.

Ο Κώστας Οικονόμου, καταξιωμένος επιστήμονας, έχει εντυπωτήσει στα γλωσσικά ιδιώματα της Ηπείρου και είναι ο κατεξοχήν ειδήμων των γλωσσικών Ηπειρωτικών ιδιωμάτων.

Η παρούσα εργασία ασχολείται με λεξιδάνεια από τις σλαβικές γλώσσες και επεκτείνεται και στις επιδράσεις των Σλάβων στον Ηπειρωτικό χώρο, όπως συμπεραίνεται από τα σλαβικά λεξιλογικά δάνεια. Οι αλληλεπιδράσεις Ελλήνων και Σλάβων έχουν για αφετηρία τον 6ο αιώνα και συνεχίζονται κατά τη Βυζαντινή Περίοδο και την Τουρκοκρατία. Έτσι επήλθε, μεταξύ των δύο λαών, γλωσσική επίδραση. Ένα μεγάλο μέρος ελληνικών λέξεων πέρασε στους σλαβικούς λαούς. Θα γράφει ο συγγραφέας προλογικά: «Η φτωχή γλώσσα των Σλάβων... δεν επαρκούσε για τη μετάφραση στη σλαβική των θρησκευτικών κειμένων της ορθόδοξίας. Αποτέλεσμα αυτής της ένδειας ήταν ένα πλήθος ελληνικών λέξεων από το σημασιολογι-

κό πεδίο της θρησκείας και της φιλοσοφίας να μεταφερθεί στα σλαβικά και να αποτυπωθεί στην πρώτη γραπτή γλώσσα των Σλάβων...». Αντίθετα, στη διάρκεια των αιώνων, που ήρθαν σε επαφή οι δύο λαοί, τα σλαβικά δάνεια που εισήλθαν στην ελληνική γλώσσα είναι πολύ λιγότερα.

Από μορφολογική άποψη το βιβλίο κατανέμεται ως εξής: Ένας σύντομος πρόλογος του συγγραφέα, συντομογραφίας και φωνητικά σύμβολα. Ακολουθούν: Εισαγωγή (σ. 1-13), Ετυμολογικό (σ. 13-139), Φωνητικό-Αποδόσεις των σλαβικών φθόγγων στα Ηπειρωτικά ιδιώματα (σ. 140-157), Άλλα φαινόμενα (σ. 157-163), Μορφολογία (σ. 163-185), Σημασιολογία (σ. 185-207), ανασκόπηση και πίνακες λέξεων-Ελληνικών και ξένων (σ. 207-245).

Πολλές από τις λέξεις που περιλαμβάνονται στην παρούσα εργασία ίσως να μην χρησιμοποιούνται σήμερα στην Ήπειρο. Ανήκουν στο «Ιστορικό λεξιλόγιο της περιοχής». Στην εισαγωγή, εκτός από την παράθεση χρήσιμων πληροφοριών, γίνεται λόγος και για την παρουσία των σλαβικών φύλων στο Βαλκανικό χώρο και ειδικότερα στην Ενιαία Ήπειρο, όπως εκτείνονταν γεωγραφικά και ιστορικά και κατά τη Οθωμανική κυριαρχία. Στο ετυμολογικό κατατάσσονται λήμματα κατ' αλφαβη-

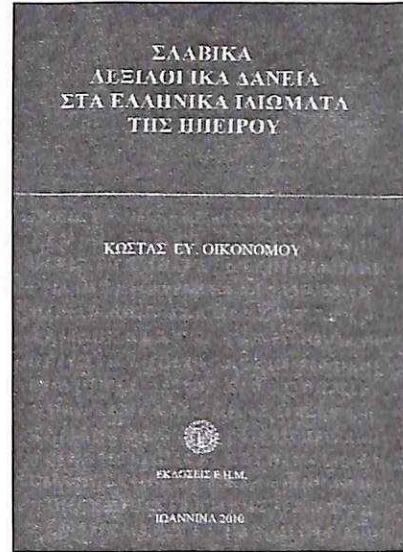
Τα βιβλία του Κώστα Οικονόμου ρίχνουν πλούσιο το σπέρμα για τις επόμενες γενιές, να ενδιαφερθούν και να μελετήσουν τις γλωσσικές, ανθρωπολογικές και κοινωνικές σχέσεις των γειτονικών λαών, προς όφελος της ειρηνικής συνύπαρξης μεταξύ τους και γενικότερα της ανάπτυξης του πολιτισμού στη, συνεχώς αντιμαχόμενη, Βαλκανική Χερσόνησο.

Η όλη εργασία του Κώστα Οικονόμου, με κριτήρια επιστημονικά, αντιμετωπίζεται με γνώμονα την ειρηνική συνύπαρξη των δύο λαών στον ευρύτερο Βαλκανικό χώρο, με βάση μόνο την ανάδειξη της επιστημονικής αλήθειας. Στο κεφάλαιο σημασιολογία ασχολείται με τα σλαβικά δάνεια από σημασιολογική άποψη και γίνεται ταξινόμησή τους σε εννοιολογικές ομάδες. Τέλος στην ανασκόπηση έχουμε παρατηρήσεις, συμπεράσματα και διαπιστώσεις. Η μελέτη ολοκληρώνεται με πίνακες λέξεων καταγραμμένες στο ελληνικό και στο λατινικό αλφάβητο. Ο συγγραφέας με αντικειμενικά και επιστημονικά κριτήρια ισορρόπησε τον όγκο του υλικού, των γλωσσικών και ιστορικών τεκμηρίων, ώστε να ανταποκρίνεται και να γίνεται κατανοητό και από τους αμύητους σε γλωσσικά θέματα αναγνώστες και να φτάνει μέχρι τους ιστορικούς και τους γλωσσολόγους, που μελετούν και αναζητούν συγκεκριμένα στοιχεία.

Έγινε στην Αθήνα η παρουσίαση του νέου βιβλίου του Χαρ. Μουτσόπουλου

Το νέο βιβλίο του καθηγητή Χαράλαμπου Μ. Μουτσόπουλου με τίτλο «Μικρές Ιστορίες... μακράς πορείας» παρουσιάστηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων της **Εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας**.

Για το βιβλίο και τον συγγραφέα μίλησαν ο αναπλ. Καθηγητής Ιατρικής Σχολής Παναγιώτης Βλαχογιαννόπουλος, ο καθηγητής των Πανεπιστημίων Κύπρου και Warwick Χαρίδημος Τσούκας και ο γεν. επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης Λεάνδρος Ρακιντζής. Τη συζήτηση συντόνισε ο δημοσιογράφος Νίκος Ξυδάκης.



νικής συνύπαρξης μεταξύ τους και γενικότερα της ανάπτυξης του πολιτισμού στη, συνεχώς αντιμαχόμενη, Βαλκανική Χερσόνησο.

Η όλη εργασία του Κώστα Οικονόμου, με κριτήρια επιστημονικά, αντιμετωπίζεται με γνώμονα την ειρηνική συνύπαρξη των δύο λαών στον ευρύτερο Βαλκανικό χώρο, με βάση μόνο την ανάδειξη της επιστημονικής αλήθειας.

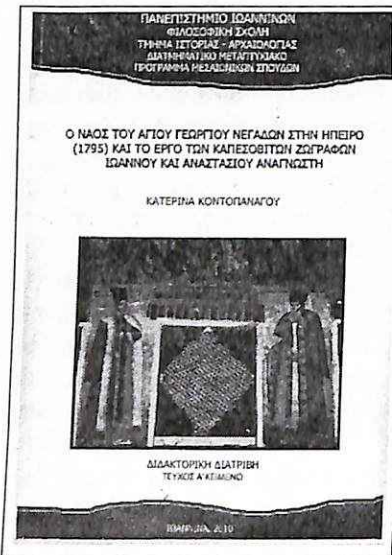
Για πληρέστερη κατανόηση των γλωσσικών φαινομένων που περιλαμβάνονται στην εργασία ο συγγραφέας παραθέτει στην εισαγωγή εκτενή ιστορική αναδρομή και επαφές των Σλάβων με τους Έλληνες και του Ηπειρωτικού χώρου. «Η συμβίωση των φορέων των δύο γλωσσών Ελλήνων και Σλάβων, γράφει, που κατέληξε στην εθνολογική και γλωσσική αφομοίωση των Σλάβων, άφησε τα ίχνη της και στην ελληνική γλώσσα (προσηγορικά, εθωνύμια, τοπωνύμια, ανθρωπωνύμια». Γίνεται επίσης λόγος για τον γλωσσικό και εθνολογικό διαχωρισμό των Σλάβων και στα τρία νοτιοσλαβικά φύλα: Τους Κροάτες (που δέχτηκαν το λατινικό αλφάβητο), και τους Σέρβους και Βουλγάρους (που χρησιμοποίησαν το κυριλλικό αλφάβητο).

Ο Καθηγητής της Γλωσσολογίας Κώστας Οικονόμου, με Ηπειρωτικές ρίζες, από την Αρίστη Ζαγορίου, αγάπησε τον τόπο της καταγωγής του και σ' αυτόν αφιέρωσε το αξιόλογο πνευματικό του έργο, τον συγγραφικό του μόχθο, ο οποίος, όχι μόνο πλουτίζει την Ηπειρωτική βιβλιογραφία, αλλά περισώζει πολύτιμο υλικό, που αφορά την Ήπειρο. Όταν μάλιστα αναλογιστούμε ότι η υπαίθριος Ηπειρωτική χώρα όλο και συρρικνώνεται και ερημώνει, τότε ακόμη περισσότερο ωφέλιμο και ευεργετικό είναι το έργο του Κώστα Οικονόμου.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΟΝΤΟΠΑΝΑΓΟΥ

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΝΕΓΑΔΩΝ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ (1795) ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΚΑΠΕΣΟΒΙΤΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ

Διδ. Διατριβή - ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2010



Υστερα από πολυετή έρευνα και συγγραφή η κ. Κοντοπαναγού παλιά και άριστη φοιτήτρια του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου μας, υποστήριξε με άριστα από την Συμβουλευτική Επιτροπή,

Της Κατερίνας Ζαριδίη

αποτελούμενη από την κ. Α. Σταυρουπούλου, Α. Παλιούρα, Γ. Παπαγεωργίου, Α. Μαντά, Ν. Γκιολέ και Χ. Σταυράκο τη διδακτορική της διατριβή που αφορά σε θέμα αρχαιολογικού περιεχομένου της περιοχής μας και συγκεκριμένα στον τρίκλιτο, μεγάλων διαστάσεων ξυλόστεγο, βασιλικού ρυθμού, ναό του Αγίου Γεωργίου, που βρίσκεται στην κεντρική πλατεία του χωριού Νεγάδες.

Η συγγραφέας στο δίτομο 1000 περίπου σελίδων πόνημά της, παραθέτει στον μεν πρώτο τόμο το κείμενο, στον δε δεύτερο το φωτογραφικό υλικό του μνημείου. Στην αρχή το κείμενό της διαπραγματεύεται, σε ξεχωριστά κεφάλαια, το ιστορικό πλαίσιο των Ζαγοροχωρίων ειδικότερα των Νεγάδων τον 18ο αιώνα, την ίδρυση του ομώνυμου ναού, την αρχιτεκτονική του, το εικονογραφικό πρόγραμμα και την τεχνολογική ανάλυση των τοιχογραφιών στο ιερό βήμα, στο νάρθηκα και στον κυρίως ναό. Το πρώτο μέρος κλείνει με την παρουσίαση της τέχνης των ζωγράφων, Ιωάννη και Αναστασίου Αναγνώστη στον Άγιο Γεώργιο σε συνδυασμό με τα άλλα τέσσερα μνημεία που ιστόρησαν οι εν λόγω ζωγράφοι στην ίδια περιοχή δηλ. στον Άγιο Νικόλαο Καπεσόβου (1792), Κοίμηση της Θεοτόκου στο Μακρίνο (1793), το νάρθηκα στη μονή του Προφήτη Ηλία στη Ζίτσα (1801) και την Κοίμηση της Θεοτόκου στην Αρίστη (1806) σύμφωνα με τις επιγραφικές μαρτυρίες που εντοπίζονται στους παραπάνω ναούς.

Επίσης υπογραμμίζει το ρόλο στην ίδρυση και διακόσμηση των ναών του Ζαγορίου και γενικότε-

ρα των ιερών καθιδρυμάτων αυτού, των ντόπιων εμπόρων, που με τις οικονομικές τους χορηγίες, ως δωρητές, συντέλεσαν στη σωζόμενη σήμερα ύπαρξη αυτών των μνημείων. Η οικογενειακή προέλευση των ζωγράφων και τα διάφορα μέλη της που επίσης επιδόθηκαν στην τέχνη της ζωγραφικής στην περιοχή και αλλού, είναι θέματα που αναδεικνύει η συγγραφέας και αποτελούν πρωτότυπο υλικό μια που οι σχετικές ειδήσεις ήταν ως τώρα, σποραδικές ίσως και ανύπαρκτες.

Η απεικόνιση της παράστασης των κτητόρων του ναού του Αγίου Γεωργίου, δηλ. των Χατζημάνθου Γκίνου και Πολυχρονίου Αλεξίου Χατζημάνθου στην ανατολική παρειά του δυτικού τοίχου στο νότιο κλίτος του ομώνυμου ναού, προσφέρει στη συγγραφέα για σχετική έρευνα και ανάδειξη περαιτέρω στοιχείων για τα πρόσωπα, τη δράση τους, την ενδυματολογική τους παρουσίαση στην εντοχία απεικόνιση και τούτο αποτελεί μια επιπλέον προσφορά του πόνηματός αφού οι πληροφορίες μας για αυτού του είδους τα στοιχεία είναι εν πολλοίς άγνωστες.

Το κείμενο του πρώτου τόμου της εργασίας της κ. Κοντοπαναγού με την κατάθεση της βιβλιογραφίας που χρησιμοποίησε στην έρευνά της, και καταδεικνύει, όπως επισημάνθηκε και κατά τη δημόσια υποστήριξή της από τους προαναφερόμενους αρμόδιους καθ' ύλην καθηγητές, την άρτια επιστημονική της οντότητα.

Νεκταρία Ζαγοριανίκου-Μακρυδήμα

Μια Μανιάτισσα μας ταξιδεύει στην ιστορία και τις ομορφιές του Ζαγορίου!

► Παρουσιάστηκε στα Γιάννινα το πρώτο της βιβλίο-λεύκωμα

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΣΕΤΣΗ

«Είμαι από τη Μάνη, αλλά αγαπώ πολύ το Ζαγόρι, άλλωστε το μισό μου όνομα είναι απ' το Ζαγόρι», είπε, με τη γλυκειά της φωνή, χαμογελώντας, η κα Ζαγοριανίκου, συγγραφέας του βιβλίου-λεύκωματος «Γνωριμία... με το Ζαγόρι», που παρουσιάστηκε την περασμένη Παρασκευή το βράδυ, στην αίθουσα εκδηλώσεων της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών.

Ευλογημένο τόπο -παράδειγμα αρμονικής συμβίωσης ανθρώπου και φύσης- χαρακτήρισε το Ζαγόρι, στην ομιλία της, η κυρία Νεκταρία Ζαγοριανίκου-Μακρυδήμα, υπογραμμίζοντας ότι «το Ζαγόρι με γέμισε εικόνες, ήχους, με δίδαξε η ιστορία των ανθρώπων του και θα ευγνωμονώ πάντα τον τόπο αυτό, για το όμορφο ταξίδι που μου χάρισε...».

Επισκέφθηκε όλα τα όμορφα χωριά του Ζαγορίου η ιατρός-κυτταρολόγος Νεκταρία Ζαγοριανίκου, η Μανιάτισσα, με τις ασυνήθεις ικανότητες. Συντροφιά της, στα πολυάριθμα ταξίδια της, ο σύζυγός της - ο καλύτερός της φίλος, όπως λέει η συγγραφέας- Γιώργος Μακρυδήμας, Αν. Καθηγητής Μαιευτικής-Γυναικολογίας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Ο ίδιος -εγνωσμένης αξίας επιστήμη- συνέβαλε ουσιαστικά στην σύλληψη της ιδέας και στην ολοκλήρωση της ωραιότερης αυτής έκδοσης. Δικαιολογημένα, λοιπόν, του αφιερώνει το έργο της η συγγραφέας. Όλα τα αναγκαία στοιχεία -και οι πολλές υπέροχες φωτογραφίες- για να γνωρίσει κανείς το Ζαγόρι, περιλαμβάνονται σ' αυτό το Λεύκωμα: Ιστορική αναδρομή (εποχή της Τουρκοκρατίας (1431-1913), πνευματική αφύπνιση του Ζαγορίου, επιφανείς Ζαγορίσιοι, Σχολεία στο Ζαγόρι, οι Βικιογίτροι), τοπωνύμια, γεωγραφική τοποθέτηση, οι κάτοικοι, αρχιτεκτονική και διακόσμηση, λιθοκτισμα τοξωτά γεφύρια. Πλούσια η βιβλιογραφία...

Είναι ενδιαφέρον και γοητευτικό,

το πρώτο βιβλίο - Λεύκωμα της κυρίας Ζαγοριανίκου. Ένα άψογο, πολυτελές, αρτιότατο έργο 198 σελίδων, που αναμφίβολα χρειάστηκε πολλούς κόπους, επιμονή και υπομονή. Το διαβάσαμε με προσοχή και το



συνιστούμε εκθύμως, σ' όσους θέλουν να γνωρίσουν το Ζαγόρι, την προικισμένη από τη φύση όμορφη αυτή περιοχή, που την αποτελούν, οι κρυμμένοι στις πλαγιές της Πίνδου, σαράντα έξι ιστορικοί οικισμοί.

Την εκδήλωση, η οποία σημείωσε ιδιαίτερη επιτυχία, χαιρέτισαν ο Νομάρχης Ιωαννίνων κ. Αλέξ. Καχριμάνης και ο νέος Δήμαρχος Ζαγορίου κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου.

Ακολούθησε ομιλία της κ. Νίκης Αγγαντή, Ομοτ. Καθηγήτριας Παθολογικής Ανατομίας της Ιατρικής Σχολής και του κ. Γεωργίου Παπαδόπουλου, καθηγητή Αναστοχολογίας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Το βιβλίο Λεύκωμα, παρουσίασε η κ. Αμαλία Παπακώστα, εκπαιδευτικός, συγγραφέας του βιβλίου «Στην πόλη της βροχής», το οποίο βρήκε ανταπόκριση από τους αναγνώστες και απέσπασε εγκωμιαστικές κριτικές. Η ίδια, συντόνισε, επιτυχώς, και την όλη πνευματική εκδήλωση.

Παρουσίες: Καθηγητές του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Άνθρωποι των Γραμμάτων και Τεχνών, εκπρόσωποι φορέων και πλήθος κόσμου.

«Παρών», όπως πάντα, και ο πρόεδρος της Ε.Η.Μ. κ. Κώστας Βλάχος, γνωστός πνευματικός άνθρωπος, με πλούσιο πολύμορφο ταλέντο.

Η αίθουσα της Ε.Η.Μ. κατάμεστη. Εμφανής η υπεροχή του γυναικειού φύλου!



Η ΝΕΚΤΑΡΙΑ ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΚΟΥ γεννήθηκε στη Σπάρτη Λακωνίας και μεγάλωσε στην Αθήνα. Σπούδασε στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου της Ρώμης La Sapienza. Απέκτησε την ειδικότητα Κυτταρολόγου, είναι διδάκτωρ της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Εργάζεται ως ιδιώτης ιατρός στα Γιάννινα και διδάσκει στα Τ.Ε.Ι. Νοσηλευτικής Ιωαννίνων. Είναι παντρεμένη με τον Γιώργο Μακρυδήμα, Αν. Καθηγητή Μαιευτικής-Γυναικολογίας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με τον οποίο απέκτησαν δυο γιους, τον Βασίλη και τον Στέλιο.

ΑΛΠΙΚΑ ΧΩΡΙΑ, ΜΥΤΕΡΕΣ ΚΟΡΥΦΕΣ - Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΥ ΣΠΑΝΙΑ ΒΛΕΠΕΙΣ

Της Ρομπέρτας Άβερν

Ο ήχος από τα τσοπανόσκυλα που γαβγίζουν αντηχεί κατά μήκος του αλπικού λιβαδιού καθώς ακολουθούμε το αρχαίο, απότομο μονοπάτι.

Τα πρόβατα βόσκουν ήσυχα, ανύποπτα για τον επερχόμενο κίνδυνο, αλλά ο οδηγός μας Νίκος Κουτσούπας, ένας σκληρός Έλληνας των βουνών, παίρνει σοβαρά την προειδοποίησή τους και μας προτρέπει να μαζέψουμε πέτρες και να μείνουμε κοντά μεταξύ μας. Η προειδοποίησή του βγαίνει αληθινή πολύ σύντομα. Το πεινασμένο κοπάδι των κοκκαλιάρικων μπάσταρδων σκυλιών, με σαγόνια έτοιμα να δαγκώσουν και μάτια που λάμπουν, ορμούν προς την ομάδα μας αλλά κάνουν πίσω αμέσως μόλις εκτοξεύουμε μια βροχή από πέτρες προς την κατεύθυνσή τους.

Ο κίνδυνος αποτρέπεται και μπορούμε να χαλαρώσουμε και να απολαύσουμε το τοπίο αυτής της ορεινής περιοχής κοντά στα Αλβανικά σύνορα. Αυτή δεν είναι η Ελλάδα των αρχαιοτήτων και των ηλιόλουστων νησιών, αλλά των όμορφων ορεινών χωριών και των ψηλών μυτερών κορυφών που θυμίζουν τις Ελβετικές Άλπεις, χωρίς τα πλῆθη.

Η περιπέτεια της πεζοπορίας μας ξεκινά τέσσερις ημέρες νωρίτερα στο χωριό Μονοδένδρι στο Κεντρικό Ζαγόρι. Είναι εδώ όπου ο Νίκος δοκιμάζει το κουράγιο της επταμελούς ομάδας μας, ένας Αμερικανός, τέσσερις Βρετανοί και δύο Καναδοί, οδηγώντας μας κάτω στον πάτο της Χαράδρας του Βίκου. Σύμφωνα με τα παγκόσμια ρεκόρ Γκίνες, η χαράδρα των 1350 μέτρων είναι η πιο βαθιά στον κόσμο σε σχέση με το πλάτος της και το να αναρριχηθείς πάλι έξω είναι μια μακρά και σκληρή υπόθεση. Ο οδηγός μας κρατά το νου μας μακριά από τους πονεμένους μας μύες λέγοντάς μας για τους γιατρούς του Βίκου, προσωπικοί γιατροί των Σουλτάνων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, που εξουσίαζε αυτήν την περιοχή της Ελλάδας μέχρι το 1913.

«Εφταχναν ειδικά γιατρικά από βότανα που μεγαλώνουν

[ΣΗΜ.: Η αναγνώστριά μας η Πελαγία Σουσιοπούλου, Ζαγορίσια απ' τα Κάτω Σουδενά, που εργάζεται στην Ελληνική Πρεσβεία της Οττάβας του Καναδά, μας έστειλε δημοσίευμα της Καναδικής εφημερίδας «Ο κόσμος και η αλληλογραφία», από 1/12/2010, με τίτλο «Αλπικά χωριά, μυτερές κορυφές - Η Ελλάδα που σπάνια βλέπεις» της αρθρογράφου Ρομπέρτας Άβερν, η οποία περιηγήθηκε τα Ζαγοροχώρια και τα παρουσιάζει με ιδιαίτερα επαινετικά σχόλια. Με χαρά και περηφάνεια αναδημοσιεύουμε το κείμενο της Ρομπέρτας, που αποδεικνύει για μία ακόμα φορά την παγκοσμιότητα του Ζαγορίου μας. Καλούμε την Ρομπέρτα να ξανάρθει με την παρέα της, ώστε να γνωρίσει κι άλλες πλευρές της περιοχής μας και των ανθρώπων της. Πέρα απ' την πολυδιαφημισμένη φύση μας έχουμε ιστορία, έχουμε πολιτισμό, έχουμε μνημεία, έχουμε ανθρωπιά. Στο Ζαγόρι έχουμε ηρεμία και ησυχία. Η ταχύτητα, η μόλυνση, η τρομοκρατία, το άγχος είναι άγνωστη εποχή για το Ζαγόρι και το επισημαίνει η Ρομπέρτα γράφοντας «στο Ζαγόρι η σύγχρονη εποχή απέχει μακριά». Εξάλλου και ο Βρετανός Μάικ αναφώνησε κάποια στιγμή: «Ο χρόνος έχει μείνει ακίνητος εδώ».]

Απόστολος Ντιναλέξης

μόνο στη χαράδρα», λέει, προτρέποντάς μας ν' αναπνεύσουμε βαθιά για να πάρουμε μέσα μας την ευωδία του γεμάτου με αρώματα βοτάνων αέρα.

Η χαράδρα εκτείνεται παράλληλα με τα σύνορα προς την Αλβανία και τη νύχτα Αλβανοί ανυπόμονοι να ξεφύγουν από τη φτώχεια επιχειρούν ριψοκίνδυνη κάθοδο προς τη χαράδρα για να διασχίσουν τα σύνορα προς την Ελλάδα χωρίς να γίνουν αντιληπτοί, συνεχίζει ο Νίκος. «Τα πράγματα είναι καλύτερα εδώ απ' ό,τι στην Αλβανία», λέει.

Αφού έχουμε αναρριχηθεί και βγει έξω από τη χαράδρα, δοκιμάζουμε ένα ποτήρι τοπικού κρασιού στην αυλή μιας ταβέρνας στην οποία ρίχνουν την σκιά τους κληματαριές. Τα 46 χωριά του Ζαγορίου φαίνονται σαν παράδεισος σε εμάς.



Αλπικό τοπίο

νύχτα. Τα πατώματα είναι καλυμμένα με περσικά χαλάκια - κάποια από τα οποία είναι άνω των 500 ετών. Οι τοίχοι είναι διακοσμημένοι με φωτεινές τοιχογραφίες και τα ταβάνια καλυμμένα με περίτεχνες ξύλινες επενδύσεις. Τα χωριά συνδέονται μεταξύ τους με τα παλιά μονοπάτια των βοσκών και πανέμορφα αψιδωτά πέτρινα γεφύρια τόσο στενά ώστε κάτω από το καθένα τους είναι τοποθετημένο ένα κουδούνι για να προειδοποιεί τους ταξιδιώτες για δυνατούς ανέμους.

Κάθε μέρα, ο Νίκος μας οδηγεί ψηλά πάνω στα βουνά καθώς συνεχίζουμε το ταξίδι μας κατά μήκος των κορυφών της Πίνδου. Ακολουθώντας τα μονοπάτια που χρησιμοποιούσαν οι βλάχοι βοσκοί, οι οποίοι ακόμα πραγματοποιούν το «διάβα», μια αρχαία παράδοση να μετακινούν το κοπάδι με τα πρόβατα σε βοσκήσιμα εδάφη σε μεγαλύτερο υψόμετρο το καλοκαίρι, διασχίζουμε αλπικά λιβάδια που λάμπουν από άγρια λουλούδια κάτω από πανύψηλες κορυφές από ασβεστόλιθο και βράχους σε σχήμα φιδιού.

Μια κρύα δυνατή βροχή πέφτει καθώς βαδίζουμε προς το καταφύγιο στο όρος Αστράκα που βρίσκεται σε υψόμετρο 1950 μέτρων. Η ομίχλη που κινείται διαρκώς κρύβει τη θέα αλλά το φαγητό, με δεδομένη την ολοκληρωτική απομόνωση της περιοχής, είναι θαυμάσιο. Η φρέσκια ελληνική σαλάτα έχει στην κορυφή της ένα μεγάλο κομμάτι από τοπικό τυρί φέτα, το κυρίως πιάτο είναι μια ευπρόσδεκτη μακαρονάδα Μπολονέζ, επιδόρπιο ένα παχύρρευστο γιαούρτι με τοπικό μέλι -πραγματικά φαγητό των θεών.

Καθώς πάμε για ύπνο στα σκληρά μας κρεβάτια, ο οδηγός μας προειδοποιεί ότι αύριο ίσως συναντήσουμε άγρια και μοχθηρά τσοπανόσκυλα. Την επόμενη ημέρα, έχοντας διαφύγει από το βραχώδες τοπίο, ο Νίκος μας οδηγεί πάνω από ένα πέρασμα καλυμμένο με χιόνι κάτω στο χωριό Τσεπελοβο, τελευταίος μας προορισμός στο Ζαγόρι, ένα μέρος όπου η σύγχρονη εποχή απέχει πάρα πολύ μακριά.

ΤΟ ΣΥΝΑΠΑΝΤΗΜΑ (σαν πρόληψη και δεισιδαιμονία)

Τα παλιότερα χρόνια στο Ζαγόρι κοινή ήταν η πεποίθηση πως το συναπάντημα σαν πρόληψη και δεισιδαιμονία ασκούσε καθοριστική επίδραση στην ευνοϊκή ή δυσμενή έκβαση κάθε εργασίας. Ανεπάντεχα περιστατικά, παράξενες συμπτώσεις και απίστευτα γεγονότα σχετιζόμενα άμεσα ή έμμεσα με την πρόληψη του συναπάντηματος με το κύλισμα των αιώνων θεμελίωσαν, ισχυροποίησαν και παγίωσαν την πρόληψη αυτή στις καρδιές των απλοϊκών ανθρώπων της ξεχωριστής περιοχής του Ζαγορίου. Έτσι η λαϊκή αντίληψη στα Ζαγοροχώρια δέχτηκε και υιοθέτησε την πρόληψη του συναπάντηματος με το δεισιδαιμονικό φόβο και την ανάλογη συναισθηση της παντοδυναμίας της.

Την πρωτομηνιά λοιπόν σαν ο άντρας και η γυναίκα του κινούσαν πρώι, πρώι για τις γεωργικές τους εργασίες (όργωμα, σπορά, σκάλο, βοτάνισμα, θέρο), πρόσεχαν να απαντήσουν στη στράτα τους χωριανό γερό, εχούμενο, καλόψυχο και τυχερό, γιατί έτσι πίστευαν πως οι δουλειές τους ολόκληρο το μήνα θα πήγαιναν καλά και οι ίδιοι θα πορεύονταν ανάλογα. Πολύ καλό θεωρούσαν το συναπάντημα σε μαζωμένο (καμπούρη), ενώ πολύ κακό το συναπάντημα με σημαδεμένο (σακάτη).

Χαρακτηριστικά ακραία περιστατικά, που μολογούνται στα χωριά μας από τους απόμαχους της ζωής, επιβεβαιώνουν κατά τον καλύτερο τρόπο τη βαθιά πίστη των Ζαγορίσιων στη δύναμη του συνα-

παντήματος. Όταν λοιπόν ένα αντρόγυνο ξεκινούσε πρώι, πρώι την πρώτη ημέρα του μήνα για το ηπρέτιο της γης του, αν στο δρόμο

**Του ΜΕΝΕΛΑΟΥ
ΣΤ. ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΥ**

του είχε κακό συναπάντημα, γύριζε πίσω αναβάλλοντας την εκτέλεση της εργασίας του για άλλη ευνοϊκότερη από πλευράς συναπάντηματος ημέρα. Έτσι πίστευε πως απέτρεπε την κακή επίδραση αυτού του συναπάντηματος στη συγκεκριμένη εργασία του.

Περίφημη προέκταση και κορυφαίο συμπλήρωμα της πρόληψης του συναπάντηματος αποτελούσε το ποδαρικό της χρονιάς. Σύμφωνα με το παλιό αυτό έθιμο την Πρωτοχρονιά πρώι, πρώι, πριν ακόμα φέξει καλά, καλά, κάθε Ζαγορίσια οικογένεια καλούσε στο σπιτικό της ένα παιδόπουλο συνήθως γειτονόπουλο, γερό, καλοκαμωμένο, καλοϊσκίωτο και τυχερό για τα ποδαρικά της χρονιάς. Το αγόρι κλωκαθόταν εξακολουθητικά πάνω σ' ένα τουφωτό ξερό πουρνάρι. Όσα περισσότερα πουρνάτσεφλα πέφτανε καταγής, τόσα και πλείότερα αγαθά πίστευαν πως θα 'μπαιναν στο σπίτι τη χρονιά αυτή. Ακόμα το έμπασμα του μικρού παιδιού με το δεξί ποδάρι στο ξένο σπιτικό πίστευαν πως θα τα 'φερνε δεξιά όλα μέσα στο σπίτι, τόσο από πλευρά σοδειάς και ευημερίας, όσο και από πλευράς υγείας, χαράς και ευτυχίας. Η κυρά του σπιτιού συνήθιζε να φιλεύει το αγόρι αυτό με

καλούδια από την κασέλα της αμύγδαλα, καχτες, ζαχαρικά κ.τ.λ. Θυμιάμαι πως σε όλη τη διάρκεια των όμορφων παιδικών μου χρόνων, που έζησα στο ακριβό χωριό μου, τον Ελαφότοπο του Ζαγορίου, κάθε Πρωτοχρονιά έκανα το ποδαρικό της χρονιάς στις Κασσούλες, τρεις μοναχικές αδερφές που ζού-

σαν σ' ένα σπιτικό γειτονικό με το πατρικό μου σπίτι.

Πιστεύω πως η παράθεση ενός σχετικού ποιήματός μου από την τελευταία ποιητική συλλογή μου «ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ ΑΝΘΟΙ» θα αποτελέσει τον πιο ταιριαστό επιλογό αυτής εδώ της λαογραφικής αφήγησης μου.

ΤΟ ΠΟΔΑΡΙΚΟ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

Πρωτοχρονιάς ξημέρωμα τα παιδικά τα χρόνια
στο πατρικό το σπίτι μας με μπόλια εκεί τα χιόνια...
η μάνα μου με ξύπνησε για τις γειτονοπούλες,
να κάνω το ποδαρικό στις φίλες τις Κασσούλες.

Με δέχτηκαν στο μαγειριό, στο τζάκι, στην πυρά τους,
μ' αγκάλισαν, με φίλησαν κι οι τρεις με τη σειρά τους,
Σταμάτω η μεγαλύτερη, Μαγδαληνή η μεσαία
και Ευφροσύνη η μικρή, αψιά, αλλά ωραία.

Σε τουφωτό πουρνάρι τους ανέβηκα καβάλα,
πολλά τα πουρνάροτσέφλα του που πέσανε στην σάλα,
τόσα καλά και πλείότερα θενή 'μπουν μες το σπίτι
γεννήματα ένα σωρό, σιτάρι, αραποσίτι.

Το έμπα του μικρού παιδιού με το δεξί ποδάρι
τα φέρνει όλα δεξιά στ' αμπάρι, το κελάρι.
Υγεία και γέλιο και χαρά φωλιάζουν στη φραμίλια,
αρρώστειες, στενοχώριες της μακριά της φεύγουν μίλια.

Καλούδια απ' την κασέλα τους μου πρόσφεραν για δώρα,
αμύγδαλα, καρύδια τους και ζαχαρικά πληθώρα.
Με κέρασαν γλυκό μπελτέ, μουστούπιτα στη θράκα
και προντοσαλέκους εψητούς σε ακονένια πλάκα.

Με προβοδίσαν πρόθυμα με χίλιες δύο ευχές τους,
με έξεχλεις τις τσέπες μου από τις παροχές τους.
Με κάλεσαν με το καλό για το ποδαρικό τους,
του χρόνου πάλι για να 'ρθω ξανά στο σπιτικό τους.

Ω! χρόνια τόσο όμορφα, με έθιμα ωραία,
που τα τηρούσαν στο χωριό, τα κρίνανε σπουδαία...
παλιές συνήθειες άμετρες, παρ'ότι παλιές
καιρούς θα τις συμβουλευτούν και σε χαρές και θλίψεις.

Οι νέοι μας γράφουν

Εάν δεν βάλετε μπάρες, τουλάχιστον βάλτε απαγορευτικό!

Έπρεπε τα παιδιά να μπορούν να τρέξουν και να παίξουν ακίνδυνα στους τεράστιους χώρους που αυτά καταλαμβάνουν;

Θα πρέπει να θέσουμε διάφορες βασικές προτεραιότητες. Ποιες είναι αυτές; Για πολλούς είναι ο τουρισμός. Το θέαμα αυτό όμως είναι απαράδεκτο για τους επισκέπτες, οι οποίοι ενθαρρυνμένοι καταλήγουν σε καλντερίμια που ποτέ κανείς δεν φανταζόταν ότι πήγαινε αυτοκίνητο. Οι άνθρωποι ζητούν πλέον να τοποθετήσουμε και προστατευτικά πεζούλια, για τα αυτοκίνητά τους. Ποιος έχει την ευθύνη για τυχόν ζημιά που θα πάθουν; Ποιος έχει την ευθύνη για τον τουρίστα που φτάνει στο χέλιος ενός γκρεμού;

Για άλλους προτεραιότητα είναι ο πολιτισμός. Από αυτή την άποψη τα αυτοκίνητα κι η πρόσβασή τους ουδεμία σχέση έχουν με την ιδέα των παραδοσιακών χωριών μας. Η παρουσία τους και μόνο, όπως και η χρήση τους μέσα στα χωριά, αντιτίθεται στην Ζαγορίσια παράδοση και στην ιδέα του Ζαγορίσιου πολιτισμού.

Φυσικά και για κάποιους η προτεραιότητα είναι η προσωπική τους διευκόλυνση και το πώς θα παρκάρουν μπροστά στην πόρτα τους, μέσα στο χωριό. Μερικοί μάλιστα πρότειναν κατεδάφιση παραδοσιακών σπιτιών και αυλών για να περάσουν οι δρόμοι μέσα απ' τα χωριά! Εάν αυτό θέλουμε, τότε μας περιμένει στο μέλλον ένα Ζαγόρι αλλοι-

ωμένο, σοβατισμένα σπιτία, κεραμίδια και αλουμιένια παράθυρα, όπου τα τελευταία πέτρινα σπιτία θα γίνουν μουσεία και οι ξεναγοί θα αναφέρουν ότι «οι οικισμοί ήταν παραδοσιακοί ως τα μέσα/αρχές του 21^{ου} αιώνα, όταν έγιναν θύματα της αστικής αλλοτρίωσης».

Η πολιτισμική μας ταυτότητα απειλείται από τα αυτοκίνητα που βρίσκονται μέσα στα χωριά μας και ένα μειζον θέμα σαν αυτό έχει υποβαθμιστεί σε έλασσον. Οι δρόμοι θα πρέπει να «βγουν» από τα χωριά από τα οποία διέρχονται. Μπάρες (πιθανόν με κάποιον υπεύθυνο στο κάθε χωριό) μπορούν να τοποθετηθούν και να ανοίγουν σε ιδιαίτερες περιπτώσεις. Εάν όμως δεν γίνει αυτό, ένα πρώτο σαν αυτό από τις αρχές θα ήταν αποθαρρυντικά απαγορευτικά σήματα ή σήματα «αδιέξοδο».

Είναι σημαντικό όμως να αλλάξει αυτή η κατάσταση! **Μιχαήλ Κων. Ντιναλέξης**
Φοιτητής Πολ. Μηχανικός
Imperial College London

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ ΜΟΥ ΦΑΝΗ, ΕΝΑ ΣΧΕΔΟΝ ΧΡΟΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω εσάς κ. Πρόεδρε και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΟΕ για την πρωτοβουλία σας να οργανώσετε τη σημερινή αφιερωματική εκδήλωση¹ για τη ζωή και το έργο του αιμνήστου αδελφού μου Φάνη.

Παρότι δεν είμαι συνδιοργανωτής της εκδήλωσης, θα ήθελα να απευθύνω επίσης τον ευχαριστήριο χαιρετισμό μου στους αγαπητούς φίλους και συναδέλφους, που με την παρουσία τους, με τις προγραμματισμένες ομιλίες τους ή τις αυθόρμητες καταθέσεις προσωπικών μαρτυριών τους θα ενεργοποιήσουν την ανάμνηση και τις αναδρομές μας στη ζωή και το έργο του.

Επιτρέψτε μου, για πρώτη φορά ένα σχεδόν χρόνο από την απώλειά του, να αναφερθώ δημόσια και με συντομία σε δύο θέματα: στη δωρεά της βιβλιοθήκης του στη Δ.Ο.Ε. και στο προφίλ της προσωπικότητάς του.

1. Δωρεά² στη Δ.Ο.Ε., η βιβλιοθήκη του Φάνη Τολουύπη

Το εύρος, η ποικιλία και η ποιότητα των βιβλίων της στην ελληνική (771 τίτλοι και 949 αντίτυπα) και τη γερμανική γλώσσα (286 τίτλοι με ισάριθμα αντίτυπα), καθώς και των περιοδικών (298 τεύχη), μερικά από τα οποία χρονολογούνται στη 10ετία του '40 – βιβλία και περιοδικά, και τα δύο, καρπός της εναγώνας, συστηματικής και πνευματικής αναζήτησης και προβληματισμών ολόκληρης ζωής – είναι αφευδείς μάρτυρες μιας ευρύτερης και πολυσχιδούς γκάμας φιλοσοφικών, επιστημονικών, κοινωνιολογικών και λογοτεχνικών ενδιαφερόντων.

Δεν υπάρχει σχεδόν τομέας που να μην καλύπτεται από τα πιο αντιπροσωπευτικά βιβλία. Για τη φιλοσοφία και τη γλωσσολογία, την ψυχολογία και την παιδαγωγική, την κοινωνιολογική έρευνα και την κοινωνιολογία της αγωγής και της εκπαίδευσης, την ιστοριογραφία και την πολιτική ιστορία, την ψυχανάλυση και τις μονογραφίες ιστορικών προσωπικοτήτων και για τα κάθε κατηγορίας λεξικά βρίσκει κανείς στη βιβλιοθήκη εγκυρότατες πηγές.

Ιδιαίτερα πολύτιμη ως βιβλιογραφική πηγή για τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γραμματείας είναι οι σπάνιες εκδόσεις του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης έργων του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη, του Ηρόδοτου, του

Θουκυδίδου και του Πολύβιου του Μεγαλοπολίτη, του Δημοσθένη και του Ισοκράτη, του Πλούταρχου κ.ά.

Η δωρεά της εν λόγω βιβλιοθήκης είναι για την αδελφή μου και εμένα κίνηση αυθόρμητη, απόλυτα φυσική και αυτονόητη και αποτελεί, όπως σημειώνεται σε σχετικό κείμενο της Δ.Ο.Ε. «...το επιστέγασμα της μεγάλης προσφοράς του στον

Τάκης Τολουύπη

κλάδο, αλλά και την πνευματική διαθήκη στις νεότερες γενιές των εκπαιδευτικών».

Η βιβλιοθήκη της Δ.Ο.Ε. με ομόφωνη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της θα φέρει στο εξής το όνομά του³ θα ονομάζεται «Αίθουσα βιβλιοθήκης της ΔΟΕ ΦΑΝΗΣ ΤΟΥΛΟΥΠΗΣ». Η χειρονομία αυτή, πέρα από τον όποιον αυτονόητο συμβολισμό της, είναι ταυτόχρονα πράξη τιμής και αναγνώρισης της προσφοράς του στον εκπαιδευτικό και κοινωνικό χώρο. Εκφράζω γι' αυτό τις ειλικρινείς και ανυπόκριτες ευχαριστίες μου.

Όμως η δωρεά αυτή δεν είχε την αναμενόμενη και αυτονόητη στεγαστική μεταχείριση⁴ δεν στεγάστηκε δηλαδή σε ιδιαίτερη αίθουσα ή σε κάποιο χώρο, αυτοτελή και διακριτό μέσα στη βιβλιοθήκη της δωρεοδόχου, που θα εγκατασταί σε λίγο, όπως συμβαίνει με τις δωρεές αυτού του είδους. Η δέσμευση της ΔΟΕ, που δημοσιολογήθηκε στην Ολομέλεια των Προέδρων στις 8/3/2010 ότι «...θα φτιάξουμε μια ξεχωριστή θέση στην βιβλιοθήκη της Ομοσπονδίας γι' αυτό», δεν υλοποιήθηκε.

Έτσι με τη διασπορά των βιβλίων της στην ήδη υπάρχουσα οργανωτική δομή της βιβλιοθήκης της ΔΟΕ, έχασε την ταξινόμική της αυτοτέλεια, τη φυσιογνωμία και την ταυτότητά της – αντανάκλαση της ταυτότητας του δημιουργού της – και έπαυσε, προπαντός, στο συμβολικό επίπεδο της δωρεάς, να λειτουργεί ουσιαστικά ως ζωντανό παράδειγμα μίμησης.

Η εκκρεμότητα αυτή κ. Πρόεδρε, δεοντολογικής και ηθικής φύσης, όπως φαίνεται από όσα καλοπροαίρετα προηγουμένως ειπώθηκαν μπορεί να εκλειψεί. Πιστεύω ότι το πρόβλημα της αυτοτελούς στέγασης είναι μερικώς αναστρέψιμο με την υιοθέτηση μιας ενδιάμεσης δυνατής λύσης. Είναι η λύση που επιτρέπεται από την ήδη υπάρχουσα βάση δεδομένων ηλεκτρονικής καταγραφής των βιβλίων.⁵

2. Από το «Εγώ» στο «Εμείς», η ανθρωπιστική και πολιτικο-κοινωνική φιλοσοφία του.

Η απόπειρα προσέγγισης της προσωπικότητας του Φάνη Τολουύπη είναι, αναμφισβήτητα, έργο δύσκολο που γίνεται ακόμη δυσκολότερο από την αδελφική σχέση που από τη φύση της παράγει υποκειμενικές εκτιμήσεις. Ωστόσο, δεν πρέπει να παραβλέπεται η θετική της πλευρά. Η σχέση αυτή δεν ήταν για μένα απλώς και μόνο σχέση αίματος, αλλά επιπλέον ήταν μέθεξη και μήτρα ουσιαστικής και αυθεντικής προσωπικής μου επαφής με τη μακρόχρονη συνύπαρξη και συμβίωση στο κοινωνικό μικροεπίπεδο της οικογένειας.

Υπό το πρίσμα αυτό δικαιούμαι, νομίζω, να ισχυριστώ ότι οι εκτιμήσεις μου δεν αποκλίνουν πολύ από την αντικειμενικότητα.

Ο Φάνης είχε ως βασικό κατευθυντήριο κανόνα προσανατολισμού της ύπαρξής του το πέρασμα από το «Εγώ στο Εμείς», κανόνας που προσδιόρισε, διαμόρφωσε και νοηματοδότησε το περιεχόμενο και την πορεία της ζωής του. Πρόκειται για την ενσυνειδήτη και συνεπή προσπάθεια μετάβασής του από το ατομικιστικό «Εγώ» στο συλλογικό, το κοινωνικό «Εμείς». Η διανυσματική αυτή μονόδρομη πορεία καταστάλαξε βαθμιαία σε μια ανθρωπιστική και πολιτικοκοινωνική φιλοσοφία και στάση ζωής, που συγκροτήθηκε από τη συνείδηση της κλασικής του παιδείας, των φιλοσοφικών σπουδών του στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου και της βιωματικής κοινωνικής εμπειρίας του.

Χωρίς τη γνώση του άξονα αυτού, δεν μπορούν να κατανοηθούν τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά χαρακτηριστικά και η στάση του απέναντι στα προσωπικά και κοινωνικά προβλήματα. Δεν μπορούν επίσης να προσεγγιστούν, τα κίνητρα των πράξεων και συμπεριφορών του και, προπαντός, η ταύτιση του «πράττειν» του με το «πιστεύω» του, δηλαδή ο απόλυτος σεβασμός και η συμμόρφωσή του στις επιταγές του προσωπικού του συστήματος αξιών. Υποστήριξε έμπρακτα την ανάγκη συμπίεσης της επιστημονικής δραστηριότητας με την αρετή, γιατί βαθεία του πεπαιθώση ήταν η ρήση του Πλάτωνα, ότι «η επιστήμη, χωρίζομένη αρετής πανουργία και σοφία φαίνεται».

Και όλα αυτά, υπηρετούνταν από ένα εκλεπτυσμένο και δύσκολο



ανιχνευόμενο, με την πρώτη ματιά, πλούσιο συναισθηματισμό, αλλά και ταυτόχρονα ελεγχόμενο από την παραγωγική και συγκροτημένη ορθολογική σκέψη και το αναμφισβήτητο προσωπικό του ήθος. Ως επιστέγασμα, επιλέγω μια μεταφράω εδώ την επιγραμματική βιωματική μαρτυρία που δυο συντοπίτες του, φίλοι, συνεργάτες και συνοδοιπόροι του, ήδη από τα γυμνασιακά θρανία, καταγράφουν στο αφιέρωμα τους με τίτλο «Στερνό αντίο στον Φάνη Τολουύπη».⁶ Γράφουν: «...Έφυγε ο ξεναγός των πιο δύσβατων μονοπατιών της σκέψης.... Έφυγε ο μαχητής των εμ-προσθοφυλακών και των ριψοκίνδυνων αγώνων... Έφυγε ένα ήθος».

1. Η εκδήλωση έγινε στην αίθουσα συνεδριάσεων της Δ.Ο.Ε. στις 16/12/2010 και ήταν αφιερωμένη στη ζωή και το έργο του Φάνη Τολουύπη. Στην ίδια εκδήλωση έγιναν και τα εγκαίνια της βιβλιοθήκης της Δ.Ο.Ε., που θα φέρει το όνομά του.

2. Η δωρεά στη Δ.Ο.Ε., έγινε από τα αδελφία του, μετά το θάνατό του στις 25/12/2009.

3. Η πρότασή μας, αποσαφηνισμένη με τις εκτός κειμένου μεθοδολογικές εξειδικεύσεις, βρήκε θετική ανταπόκριση στους παρισταμένους στην εκδήλωση και υιοθετήθηκε από τον Πρόεδρο της Δ.Ο.Ε. Στο πλαίσιο αυτό, διατυπώθηκαν χρήσιμες όσο και αναγκαίες οργανωτικές και λειτουργικές προτάσεις, όπως η βιβλιοθήκη: α) να λειτουργεί για το αναγνωστικό κοινό καθημερινά ή τουλάχιστον ορισμένες ημέρες της εβδομάδας, β) να είναι ταυτόχρονα και δανειστική, τουλάχιστο για ορισμένες κατηγορίες βιβλίων και γ) η λειτουργία της να εξασφαλίζεται με την ευθύνη εντεταλμένου προσώπου.

4. Το αφιέρωμα –που δημοσιεύθηκε στο Διδακτικό Βήμα, αριθ. Φύλλου 1152, Ιανουάριος-Φεβρουάριος-Μάρτιος 2010 και φέρει κάτω από την χαρακτηριστική επισήμανση «Οι επί ζωής συνοδοιπόροι» τα αρκτικά Α.Λ. και Σ.Σ. των επωνύμων – είναι του Αχιλλέα Λεοντάρη και του Σωτήρη Σωτήρη.

ΧΑΛΚΙΑΔΕΣ ΚΑΙ «ΤΑΚΟΥΤΣΙΑ»

ΜΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ - ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Τέτοιος καιρός ήταν εδώ και πολλά χρόνια. Γενάρης του 1954 και στο χιονισμένο αρχοντοχώρι Πάνω Σουδενά ένας γάμος ετοιμαζόταν.

Ο κυρ-Νίκος Τσαπάρης, χρόνια ταξιθεμένος στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, ιδιοκτήτης της περίφημης ψαροταβέρνας «Ζεφύρειον» στο Αμπουκίρ, (από την οποία πέρασαν όλοι οι μεγάλοι της Αιγύπτου, από τον Φαρούκ και τον Νάσερ μέχρι τον σημερινό Μπουμπάρακ), ήρθε από την Αλεξάνδρεια για τον γάμο της μικρότερης απ' τις τρεις κόρες του με τον συγχωριανό της, τελειόφοιτο κτηνιατρικής Ντίνο Ζωρδόμη. Κουμπάρος ο γράφων.

Δεν σκοπεύω βέβαια εδώ να περιγράψω έναν ακόμη παραδοσιακό Ζαγορίσιο γάμο, όπως τόσοι που γινόταν στα γεμάτα τότε χωριά μας. Όμως μια απρόβλεπτη συγκυρία τον έκανε από μια πλευρά ξεχωριστό. Όταν οι προετοιμασίες του γάμου φθάσανε στο ποια «ζυγιά» θα εξυπηρετήσει το γάμο κι ενώ αυτόνομο και

δεδομένο ήταν, πως αυτή δεν θα μπορούσε νάναι άλλη από τα Σουδενιώτικα «Τακούτσια», απρόσμενη προέκυψε η πείσμων απαίτηση του Λούσια Δάλλα (σύζυγος της δεύτερης από τις κόρες του κυρίου Τσαπάρη Άρτεμης), γνωστός Ζαγορίσιος γλεντζές και πρώτος χορευταράς από τους Ασπραγγέλους: «**Τον γάμο αυτόν θα τον κάνουν οι Χαλκιάδες**». Είχε δεσμευτεί με υπόσχεση φαίνεται. Εύλογη και δικαιολογημένη η αντίδραση γαμπρού και κουμπάρου «**χωρίς Τακούτσια γάμος στα Σουδενά δεν γίνεται**». Η ρήξη αγεφύρωτη. Κι όπως σε κάθε δύσκολη στιγμή έρχεται ο από μηχανής Θεός, (με το όνομα στην περίπτωση μας κυρ-Νικόλας): «**Μη χολοσκάτε παιδιά, δεν υπάρχει πρόβλημα και τα Τακούτσια και οι Χαλκιάδες**». Κι έτσι έγινε. Ίσως αυτή να είναι η μοναδική και ανεπανάληπτη συγχωρδια των δυο μεγαλύτερων Ηπειρωτικών Δημοτικών συγκροτημάτων του καιρού μας. Αρκεί να αναφερθούν τα ονόματα που

αποτελούσαν τότε τις δύο «ζυγίες», (όλοι μακαρίτες πια), για να νιώσουν όσοι παλιά τους γνώρισαν και γλέντησαν μαζί τους τη μυσταγωγία αυτής της μουσικής πανδαισίας

Α) Κλαρίνα: Ο μεγάλος κι ανεπανάληπτος Τάσος Χαλκιάς και δίπλα του ο Πολυχρόνης Καψάλης, η χρυσή μοκαδόουρα, κατά Κώτσο Καψάλη

Β) Βιολιά: Ο κυριάκος Χαλκιάς και ο Κώστας Καψάλης

Γ) Σαντούρι: Ο Φώτης Χαλκιάς και δίπλα του λαούτο ο Σπύρος Καψάλης

Δ) Ντέφι: Ο τζοκολιέρης Μάνθος Σταυρόπουλος (ο επιλεγόμενος «μπαστομάνης») και δίπλα του ο Ζούλης Καψάλης που τον έβαζε κάτω μόνο στο τραγούδι.

Αξεπέραστοι οι Χαλκιάδες στα μοιρολόγια, τα τραγούδια της τάβλας, της Καραμπεριάς και τα Πωγωνίσια.

Ασυναγώνιστοι στα Ζαγορίσια «Τα Τακούτσια» και τους το αναγνώριζαν οι Χαλκιάδες.

Αρμονικά ταιριαστές οι φωνές του Φώτη και του Ζούλη,

βαθιά και λίγο βραχνή του πρώτου, ξύλινη και καθαρή του δεύτερου.

Δυο σαρανταοχτάωρα αξέχαστης, ξεχωριστής ανεπανάληπτης δημοτικής μυσταγωγίας. Κρίμα που την εποχή εκείνη δεν υπήρχαν οι δυνατότητες ηχογράφησης «**θα ήταν η μεγαλύτερη δισκογραφική επιτυχία όλων των χρόνων σε ότι αφορά στα δημοτικά**», αποφάνθηκε ο Λάκης Χαλκιάς γιος του αείμνηστου Τάσου, όταν του διηγήθηκαν τα παραπάνω σε μια συνάντησή μας στην Αρίστη πριν λίγα χρόνια με την ευκαιρία των «Κυκλάμινων».

«**Να τα γράψεις αυτά** μου είπε ο Λάκης κι αυτό μου το ξαναθύμισε τις μέρες αυτές με την ευχετήρια κάρτα του **Κέντρου Ελληνικής μουσικής Χαλκιάς** που κάθε χρόνο μας στέλνει αφού είναι αναγνώστης του περιοδικού μας (Ζαγορίσιος γαρ από τη μάνα του).

Αυτά σαν μια μικρή μαρτυρία από την πλούσια δημοτική μας παράδοση.

Βασίλης Τζιόδας

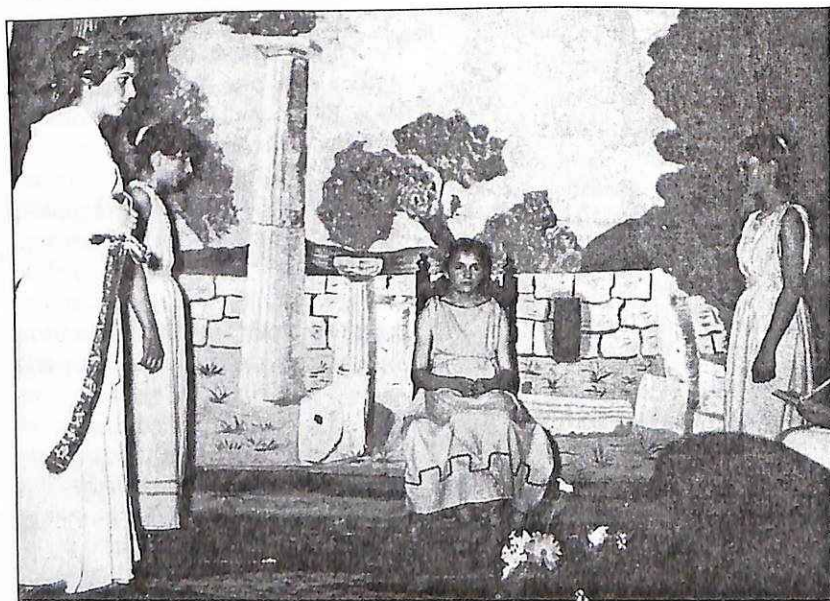
Χριστουγεννιάτικα κάλαντα στα Πάνω Σουδενά



Ακούστηκαν και φέτος τα χριστουγεννιάτικα κάλαντα στα Πάνω Σουδενά. Παρηγοριά στην ερημιά οι παιδικές φωνές... της Χρυσάνθης και του Σταύρου Καραγιώργου, του Νίκου Κ. Ξάνθου, του Νίκου Γ. Αχνούλα, του Γιώργου και της Σταματίας Χαρ. Αχνούλα.

Και του χρόνου με υγεία και χαρά,

Ελένη Δούβλη



Όταν η **Λαμπριάδεις Σχολή** αποτελούσε κόσμημα για το Ζαγόρι και εστία δημιουργίας και ολοκληρωμένης εκπαίδευσης των γυναικών σ' ό,τι αφορά στη σωστή οργάνωση και διαχείριση ενός βιώσιμου και πολιτισμένου νοικοκυριού στα χωριά μας.

Η φωτογραφία, είναι από τη θεατρική παράσταση της Σχολής στη δεκαετία του '50. Μεταξύ αυτών στη σκηνή οι Ζαγορίσιες κοπέλες από αριστερά: **Ειρήνη Ματσούλη** απ' το Τσερβάρι, **Κλεονίκη Χατζή** απ' το Πάπιγκο νυν **Κομπάρου**, **Λούλα Βόγλη** απ' τα Κάτω Πεδινά, **Κασόλα Σταυρούλα** απ' τη Βίτσα.

Η ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Πραγματοποιήθηκε στις 19 Δεκεμβρίου στην κοινότητα Ασπραγγέλων (πρώην τοπικό Διαμέρισμα), η ορκωμοσία του Δημοτικού Συμβουλίου του ενιαίου πλέον Δήμου Ζαγορίου.

Παρόντες όλοι τους σχεδόν οι Ζαγορίσιοι, από τους τρεις καταργηθέντες πρώην Καποδιστριακούς Δήμους, Ανατολικού Ζαγορίου, Κεντρικού Ζαγορίου, Τύμφης και των δύο κοινοτήτων Παπίγκου και Βωβούσης.

Σύμφωνα με το Διάταγμα Καλλικράτης, ορίζεται έδρα του Δήμου, η τοπική κοινότητα Ασπραγγέλων.

Θα λειτουργούν και τα καταργηθέντα από τους Καποδιστριακούς Δήμους Τσεπελόβου και Μηλιωτάδων γραφεία, με επικεφαλής αντιδημάρχους.

Στην ορκωμοσία χοροστάτησε ο Μητροπολίτης Ιωαννίνων κ.κ. Θεόκλητος συμπαραστατούμενος από τον Αρχιμανδρίτη Εφραίμ και τους ιερείς Ασπραγγέλων και Κουκουλίου.

Η ορκωμοσία έγινε στην μεγάλη αίθουσα του Δημαρχείου μας, στο παλαιό χάνι, το οποίο ο Δήμαρχός μας το

φρόντισε, το αναπαλαιώσε, το απεικόνισε και στεγάζει τις υπηρεσίες του Δήμου μας.

Παρόλο το τσουχτερό κρύο των περασμένων ημερών, η ημέρα της ορκωμοσίας ήταν ηλιόλουστη, το λίγο χιόνι που υπήρχε παγωμένο γυάλιζε στα δένδρα και έδινε ξεχωριστή ομορφιά στο τοπίο των Ασπραγγέλων.

Μετά την ορκωμοσία, η Δημοτική αρχή και οι κυρίες και οι νέοι των Ασπραγγέλων δεξιώθηκαν τους προσκεκλημένους και επισκέπτες. Αφού είχαν διαμορφώσει τα γραφεία του ΚΕΠ (Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών) και το δεύτερο γραφείο σε μπουφέ προσφέροντας πλούσια εδέσματα.

Εδώ αξίζουν συγχαρητήρια στους Δοβριανίτες νέες και νέους.

Η δεξίωση ήταν υψηλών προδιαγραφών εάν σκεφθεί κανείς ότι τα άτομα που έλαβαν μέρος και ήταν στους Ασπραγγέλους ήταν πάρα πολλά και θύμιζαν προπολεμική εποχή.

Ο εκλεγμένος Δήμαρχος, κύριος Γαβριήλ Παπαναστασίου, Δήμαρχος πλέον του ενιαίου Ζαγορίου σε ολιγόλο-

γη ομιλία του υποσχέθηκε ότι ο Δήμος θα είναι ανεξάρτητος από κόμματα και από τοπικά ή περιφερειακά ευρύτερα συμφέροντα. Αυτός σαν Δήμαρχος δεν έχει κομματικό χρώμα, δεν πατρонаρείται από κανένα, δεν θέλει να βρει μπροστά του ανθρώπους που θέλουν να επιβάλουν τη γνώμη τους και οι αποφάσεις θα λαμβάνονται μέσα από συνεργασία με την συμμετοχή όλων ανεξάρτητα των παρατάξεων. Ο δήμος έχει ανάγκη από όλους τους γνωστούς εκλεγμένους ανθρώπους.

Μετά από την ολιγόλεπτη ομιλία ο Δήμαρχος Γαβριήλ Παπαναστασίου, προχώρησε προς το Μεσοχώρι τριάντα μέτρα πιο πέρα από το Δημαρχείο - Χάνι, απέναντι από τον πλάτανο «Αξιον εστί» και ενημέρωσε τους κανούργιους εκλεγμένους και τους συνοδούς τους, ότι ορισμένες υπηρεσίες του Δήμου θα στεγάζονται στο πρώην ιατρείο των Ασπραγγέλων που τότε χτίστηκε για ιατρείο και οι καιροί το οδήγησαν για άλλη χρήση. Εκεί στεγάστηκε τα πρώτα χρόνια ο Καποδιστριακός Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου. Σήμερα θα στεγα-

στούν ορισμένες υπηρεσίες του Καλλικρατικού Δήμου.

Στο σημείο αυτό αναθυμήθηκα όλες τις μορφές των χωριανών μου της περασμένης γενιάς που σήμερα δεν ζει κανένας, που δημιούργησαν από ψιχιά και με την νοικοκυροσύνη τους, την εργατικότητα τους, αυτό το οίκημα στο καταστραμμένο και ρημαγμένο κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο χωριό μας (για να διασκεδάσει την κακόγουστη ειρωνεία πολύ μικρής μερίδας Ζαγορισιών), ότι στο χωριό μας δεν ήταν σε θέση να είναι η έδρα του πρώτου ενιαίου Δήμου Ζαγορίου.

Είμαστε υπερήφανοι για την πάστα και την ποιότητα των χωριανών μου, που κατόρθωσαν και κράτησαν όλα τα τιμαλφή του Ζαγορίου και του χωριού μας.

Εγώ πιστεύω ότι ο Γαβριήλ Παπαναστασίου, ο πρώτος Δήμαρχος του ενιαίου πλέον Ζαγορίου μας θα επιτύχει, αρκεί όλοι εμείς οι Ζαγορίσιοι και οι συνεργάτες του να τον βοηθήσουμε καλοπροαίρετα στο βαρύ έργο που του ανέθεσαν οι Ζαγορίσιοι.

M.K.

ΕΚΛΟΓΙΚΑ...

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Θα θέλαμε να συγχαρούμε για την εκλογή τους τον Περιφερειάρχη Ηπείρου κ. Αλέξανδρο Καχριμάνη και τον Δήμαρχο του ενιαίου Ζαγορίου κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου και να τους ευχηθούμε καλή επιτυχία στο έργο τους.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Ζαγορισιών νομού Λάρισας «Οι Ριζάρηδες»

Συγχαίρω θερμά το Βιταϊνό Γιάννη Παπαχρήστου, που στις πρόσφατες Δημοτικές Εκλογές αναδείχθηκε πρώτος Δημοτικός Σύμβουλος, με το συνδυασμό «Ζαγόρι με συνέχεια» και του

εύχομαι κάθε επιτυχία.

Επίσης θέλω να εκφράσω τα συγχαρητήριά μου στο Σπύρο Δ. Χαρίση που εκλέχτηκε Πρόεδρος της Τοπικής Κοινότητας Βίτσας του εύχομαι υγεία και δύναμη για να πετύχει στο δύσκολο έργο που αναλαμβάνει.

Αλέκος Παπαχρήστος

ΑΝΩ ΠΑΒΕΝΙΑ

Με απόφαση που υπέγραψε ο Περιφερειάρχης Ηπείρου κ. Αλέξανδρος Καχριμάνης ορίστηκε **Προϊστάμενος** στη **Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού** με έδρα τα Ιωάννινα και **τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια**

Ηπείρου ο συγχωριανός μας **Θανάσης Καλογήρου του Λαζάρου ΠΕ Μηχανικών** με βαθμό Α'. Θερμά συγχαρητήρια και σ' ανώτερα...

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΑΡΙΣΤΗ

Με απόφαση που υπέγραψε ο Περιφερειάρχης Ηπείρου κ. Αλέξανδρος Καχριμάνης ορίστηκε **Προϊστάμενος** στη **Διεύθυνση Διοίκησης** με έδρα τα Ιωάννινα και **τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου** ο **Δημήτριος Γκατζές του Νικολάου**, μόνιμος υπάλληλος κλάδου ΠΕ Διοικητικού. Θερμά συγχαρητήρια και σ' ανώτερα.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

Ορισμός Αντιδημάρχων - Αναπλήρωση Δημάρχου και μεταβιβάσεις αρμοδιοτήτων του Δήμου Ζαγορίου

ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΗΜΑΡΧΟΥ 1/2011

Ο Δήμαρχος Ζαγορίου Νομού Ιωαννίνων

Αφού έλαβε υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 59 του Ν. 3862/2010 και 89 του ΔΚΚ Ν. 3463/2006, σχετικά με τους Αντιδημάρχους και την αναπλήρωση του Δημάρχου,

2. Τα επίσημα πληθυσμιακά δεδομένα της τελευταίας απογραφής έτους 2001 της Ε.Σ.Υ.Ε. για το Δήμο Ζαγορίου, σύμφωνα με τα οποία ο πληθυσμός του ανέρχεται στους **6.032** κατοίκους και προέρχεται από συνένωση κατά το άρθρο 59 παρ. 2 του Ν. 3862/2010.

3. Το γεγονός ότι ο Δήμος Ζαγορίου έχει 43 τοπικές κοινότητες.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

Α. Ορίζει Αντιδημάρχους του Δήμου Ζαγορίου, με θητεία δύο (2) ετών, εντός της τρέχουσας δημοτικής περιόδου, δηλαδή για τα έτη 2011-2012, μεταβιβάζοντας σε αυτούς συγκεκριμένες αρμοδιότητες του, όπως παρακάτω:

1. Ορίζει Θεματική Αντιδήμαρχο τη Δημοτική Σύμβουλο της πλειοψηφίας κ. **Αγγελή Αγγελική** του Ιωάννη, και της μεταβιβάζει τις παρακάτω αρμοδιότητες

1. Την υπογραφή όλων των εγγράφων που αφορούν τη βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων του Δήμου,

2. Την υπογραφή πιστοποιητικών και παντός τύπου βεβαιώσεων που αφορούν τον Δήμο,

3. Τον συντονισμό και εποπτεία θεμάτων εκπαίδευσης, τουρισμού, πολιτιστικών δραστηριοτήτων και συνεργασίας με συλλόγους και φορείς,

4. Την επικοινωνία Δήμου-Τοπικών Συμβουλίων

5. Την παρακολούθηση της λειτουργίας των αγροτικών ιατρείων,

6. Διαδημοτικές συνεργασίες,

7. Την ευθύνη έκδοσης αδειών καταστημάτων καθώς και τον έλεγχο τήρησης των διατάξεων που αφορούν στην λειτουργία πάσης φύσεως επαγγελματικών και επιτηδευματικών

8. Την ευθύνη για τον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης,

9. Τον συντονισμό και εποπτεία λειτουργίας των Νομικών προσώπων του Δήμου,

10. Την εποπτεία του προσωπικού.

2. Ορίζει Θεματικό Αντιδήμαρχο το Δημοτικό Σύμβουλο της πλειοψηφίας κ. **Παπαχρήστο Ιωάννη** του Χρήστου, και του μεταβιβάζει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

1. Την υπογραφή όλων των εγγράφων που αφορούν τη βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων του Δήμου.

2. Την υπογραφή Πιστοποιητικών και βεβαιώσεων παντός τύπου που αφορούν τον Δήμο.

3. Την ευθύνη στον τομέα καθαριότητας,

4. Την ευθύνη στον τομέα περιβάλλοντος,

5. Την ευθύνη στον τομέα ύδρευσης & ηλεκτροφωτισμού,

6. Την ευθύνη στον τομέα των έργων,

7. Τον έλεγχο και την εποπτεία των βοσκοτόπων και των δασών.

8. Πολεοδομικά ζητήματα – επεκτάσεις – κτηματογραφήσεις χρήσης γης – έλεγχος αυθαιρέτων.

9. Τον συντονισμό και την εποπτεία των αυτοκινήτων και των μηχανημάτων του Δήμου,

10. Την εποπτεία του τομέα των οικονομικών,

3. Ορίζει Κατά Τόπον αρμόδιο Αντιδήμαρχο για τις Δημοτικές Ενότητες Κεντρικού Ζαγορίου και Παπίγκου το Δημοτικό Σύμβουλο της πλειοψηφίας κ. **Ζαμπάκο Σωτήρι** του Χρήστου, και του μεταβιβάζει τις παρακάτω αρμοδιότητες

1. Την εποπτεία και την ευθύνη των Δημοτικών Ενοτήτων Κεντρικού Ζαγορίου και Παπίγκου,

2. Την υπογραφή όλων των εγγράφων που αφορούν τη βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων των ως άνω δημοτικών ενοτήτων,

3. Την υπογραφή Πιστοποιητικών και βεβαιώσεων παντός τύπου που αφορούν τις ως άνω δημοτικές ενότητες.

4. Ορίζει Κατά Τόπον αρμόδιο Αντιδήμαρχο για τις Δημοτικές Ενότητες Ανατολικού Ζαγορίου και Βοβούσας το Δημοτικό Σύμβουλο της πλειοψηφίας κ. **Καραθασίλη Θεόδωρο** του Νικολάου και του μεταβιβάζει τις παρακάτω αρμοδιότητες.

1. Την εποπτεία και την ευθύνη των Δημοτικών Ενοτήτων Ανατο-

λικού Ζαγορίου και Βοβούσας.

2. Την υπογραφή όλων των εγγράφων που αφορούν τη βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων των ως άνω δημοτικών ενοτήτων,

3. Την υπογραφή Πιστοποιητικών και βεβαιώσεων παντός τύπου, που αφορούν τις ως άνω δημοτικές ενότητες.

5. Ορίζει Κατά Τόπον αρμόδιο Αντιδήμαρχο για τη Δημοτική Ενότητα Τύμφης το Δημοτικό Σύμβουλο της πλειοψηφίας κ. **Καρβούνη Δημήτριο** του Χρήστου και του μεταβιβάζει τις παρακάτω αρμοδιότητες.

1. Την εποπτεία και την ευθύνη της Δημοτικής Ενότητας Τύμφης,

2. Την υπογραφή όλων των εγγράφων που αφορούν τη βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων της

ως άνω δημοτικής ενότητας.

3. Την υπογραφή πιστοποιητικών και βεβαιώσεων παντός τύπου που αφορούν την ως άνω δημοτική ενότητα.

Β. Στην περίπτωση απουσίας ή καλύματος του Αντιδημάρχου τις αρμοδιότητες ασκεί ο Δήμαρχος.

Γ. Η παρούσα απόφαση θα δημοσιευτεί μία φορά σε μία (τουλάχιστον σε μία) ημερήσια εφημερίδα του νομού (αν δεν υπάρχει ημερήσια, σε μια εβδομαδιαία της πρωτεύουσας του νομού) και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Δήμου.

Ασπράγγελοι: 04/01/2011

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ
ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ

Τι μπορείτε να δείτε επισκεπτόμενοι το Ζαγόρι

• **Τα μουσεία:** Χλωρίδας & Πανίδας «Λαζαρίδη» στο Κουκούλι, Λαϊκής Τέχνης «Αγάπιος Τόλης» στους Κήπους, «Οικονομίδη» στον Ελαφότοπο, Ριζάρειο Εκθεσιακό Κέντρο στο Μονοδένδρι και Έκθεση χαλιών & χειροποίητων ειδών στα Άνω Πεδινά. Τα ερείπια του μολοσσικού οικισμού στη Βίτσα

• **Τις εκκλησίες:** Αγίου Γεωργίου στους Νεγάδες, Αγίου Βλασίου στο Μεγάλο Πάπιγκο, Αγίων Ταξιάρχων στο Μικρό Πάπιγκο, Αγίου Μηνά στο Μονοδένδρι, Αγίου Νικολάου στο Καπέσοβο και Αγίου Χαραλάμπους στο Βρυσόχωρι.

• **Τις μονές:** Βουτσάς στο Γρεβενήτι, Σπηλαιώτισσας στην Αρίστη, Αγίας Παρασκευής στο Μονοδένδρι, στην είσοδο της χαράδρας του Βίκου, Ευαγγελίστριας στα Άνω Πεδινά και Αγίου Ιωάννη Ρογκοβού στο Τσεπέλοβο.

• **Τα πέτρινα γεφύρια** Νούτσου, Καλογερικό, Λαζαρίδη, Παλιόγεφυρο, Βωβούσας, Καμπέραγα, Τσίπιανης και Δόλιανης

• **Τους παραδοσιακούς οικισμούς** Άνω Πεδινά, Αρίστη, Βίκος, Βίτσα, Βραδέτο, Δίλοφο, Δίκορφο, Ελάτη, Ελαφότοπος, Καπέσοβο, Κήποι, Κουκούλι, Μονοδένδρι, Νεγάδες, Πάπιγκο, Σκαμνέλι, Τσεπέλοβο και Φραγκάδες

• **Τη χαράδρα του Βίκου**

• **Τη Δρακόλιμνη της Τύμφης πάνω από το Πάπιγκο**

• **Τις «οθίρες»**, φυσικές πισίνες πάνω από το Πάπιγκο, που προσφέρονται για κολύμπι

• **Το θάρατρο της «Προβατίνας»**, το δεύτερο σε βάθος στον κόσμο

• **Τη θέση Οξιά κοντά στο Μονοδένδρι**, γνωστή για το πέτρινο δάσος της

• **Την πέτρινη σκάλα Βραδέτου**, λιθόκτιστο κλιμακωτό μονοπάτι που οδηγεί στον ομώνυμο οικισμό, τον ορεινότερο του Ζαγορίου και το παρατηρητήριο της χαράδρας του Βίκου στη θέση Μπελόη

• **Την Πασχάλη Σχολή** στο Καπέσοβο, στην οποία φυλάσσεται η χάρτα του Ρήγα Φεραίου

• **Τη Σαρακατσάνικη Στάνη στο Γυφτόκαμπο Σκαμνελίου**

• **Το Κέντρο Ενημέρωσης στους Ασπραγγέλους και τα περίπτερα στη Βωδούσα και το Μεσοδούνι**

• **Το Κέντρο Ενημέρωσης της WWF στο Πάπιγκο**

• **Την περιοχή Βίκου-Αώου και τις περιοχές NATURA 2000**

(Από τον Τουριστικό Οδηγό Νομού Ιωαννίνων)

ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ - ΝΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

ΕΝΑ ΧΩΡΙΟ - ΜΝΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Κείμενα: Αντώνης Ιορδάνογλου

Το χωριουδάκι βρίσκεται χτισμένο πάνω από τις ρεματιές και τα φαράγγια του Ζαγορίου και ώσπου να φτάσεις στο πάρκινγκ δεν έχεις δει τίποτα. Σχεδόν... αόρατο! Κατηφορίζοντας όμως στα υπέροχα καπεσοβίτικα καλντερίμια, ανάμεσα σε πετρώματα σπίτια με τις πανέμορφες στέγες από σχιστόλιθο, αναπνέοντας τη μυρωδιά από τα τζάκια που καπνίζουν, ανακαλύπτεις αμέσως την κρυμμένη γοητεία του χωριού.

Το Καπέσοβο είναι ένα μνημείο της ηπειρωτικής αρχιτεκτονικής, και σήμερα είναι ήσυχο και ολιγάνθρωπο. Το

νός γιατί οι κάτοικοί του ήταν μορφωμένοι με κλασική παιδεία, αφετέρου γιατί έτσι ήθελαν να τονώσουν το φρόνημα και την ελληνικότητα της τουρκοκρατούμενης τότε περιοχής.

Στο κέντρο του χωριού υπάρχει ένα από τα πιο ενδιαφέροντα μνημεία του Ζαγορίου. Είναι η εκκλησία του Αγίου Νικολάου, του 1793, με μοναδικές τοιχογραφίες στο εσωτερικό της φτιαγμένες από τους περίφημους Καπεσοβίτες ζωγράφους και με σαφείς δυτικές επιρροές. Οι καλλιτέχνες αυτοί ζωγράφισαν πάμπολλους ναούς ή φορητές εικόνες και χρύσωσαν πολλά τέμπλα στη Βόρεια



Καπέσοβο ιδρύθηκε γύρω στον 16ο αιώνα και στηνακμή του είχε εύρωστη αγροτική οικονομία, όμως το εμπόριο ήταν αυτό που έφερε αληθινό πλούτο και φήμη στο χωριό. Ο εύπορος Καπεσοβίτης έμπορος Ιωαννουτσος Καραμεσίνης ήταν αυτός που μεσολάβησε στον Σουλτάνο για να έρθει στην Ηπειρο ο Αλή πασάς. Ο γιος του Καραμεσίνη, ο Αλέξης Νούτσος, έγινε γενικός προεστός Ζαγορίου.

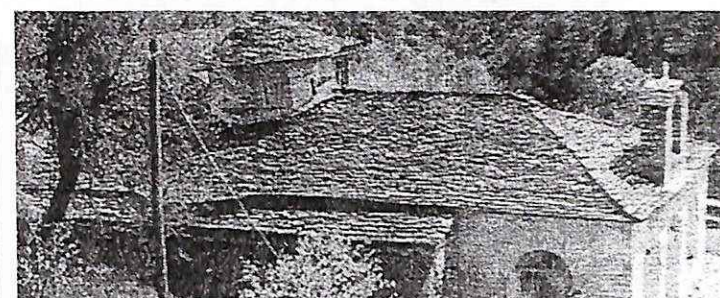
Καπεσοβίτες ήταν και πλήθος άλλοι επιφανείς πολυταξιδεμένοι και εύποροι Ζαγορίσιοι του 18ου και του 19ου αιώνα (Μαρίνογλου, Πασχάλογλου, αδελφία Μπρούζου, αδελφοί Πασχάλη κλπ.). Πολλοί στο χωριό είχαν και έχουν αρχαία μικρά ονόματα όπως Πλάτωνα, Κλέαρχος, Θουκυδίδης, τα οποία δίνονταν στα παιδιά από τον 19ο αιώνα αφε-

Ελλάδα. Ήταν επαγγελματίες ζωγράφοι με μόρφωση και απόλυτο καταμερίσμο εργασιών. Τρεις καλλιτεχνικές οικογένειες έδρασαν έως τις αρχές του 19ου αιώνα όταν εμφανίστηκε το επώνυμο Μπογάς για τους Καπεσοβίτες ζωγράφους, από τις μοιριές που χρησιμοποιούσαν. Σε επίπεδο αξίας είναι αν όχι καλύτεροι, σίγουρα εφάμιλλοι με τους διάσημους Χιονιάδους.

Αξίζει να παρατηρήσετε στον βορινό τοίχο του ναού την τοιχογραφία του Ιωαννουτσου Καραμεσίνη, ο οποίος ήταν ο κτήτορας του Αγίου Νικολάου: φοράει γουνάρικα και μανδύα των ηγεμόνων και τιάρα πολυταξιδεμένου πλούσιου Βαλκάνιου.

(Από την Εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ» 31-10-2010)

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΟΝΗΣ «ΡΟΓΚΟΒΟΥ»



Η αποκατάσταση της Ιεράς Μονής Αγίου Ιωάννου Προδρόμου Ρογκοβού στο Τσεπέλοβο, ένα από τα έργα προστασίας και ανάδειξης του πολιτιστικού πλούτου του Ζαγορίου που αποτελούσε πάγιο αίτημα και του Δήμου Τύμφης, εντάχθηκε στο ΕΣΠΑ.

Είναι κηρυγμένη ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με την Υπουργική Απόφαση 4499/12-6-64 (ΦΕΚ 239/Β/30-6-64).

Οι εργασίες που θα εκτελεστούν έχουν προγραμματιστεί να γίνουν σε τρεις γενικές φάσεις.

Α' ΦΑΣΗ: Η φάση αυτή θα υλοποιηθεί πριν από την έναρξη των αναστηλωτικών επεμβάσεων και θα περιλαμβάνει σύμφωνα με την εγκεκριμένη τεχνική έκθεση τα ακόλουθα, απομάκρυνση από το εσωτερικό του ναού του συνόλου των κινητών αντικειμένων, προστασία του τέμπλου στη θέση που βρίσκεται, εργασίες σφράγισης των ρωγμών στο εσωτερικό του ναού που διατρέχουν τα τοιχογραφημένα τμήματα, εργασίες στερέωσης των αποκολλημένων τοιχογραφημένων τμημάτων, αφαίρεση των τσιμεντοκονισμάτων, εργασίες περιμετρικής συγκράτησης στα όρια των τοιχογραφιών και στα σημεία που υπάρχουν απώλειες τμημάτων.

Β' ΦΑΣΗ: Η φάση αυτή περιλαμβάνει την παρακολούθηση από μικρό συνεργείο συντηρητών όλων των εργασιών αναστήλωσης που θα πραγματοποιηθούν.

Γ' ΦΑΣΗ: Η φάση αυτή περιλαμβάνει όλες τις εργασίες συντήρησης και αισθητικής αποκατάστασης του συνόλου του διακόσμου του ναού του τέμπλου και των εικόνων.

Συμβουλίου (ΚΑΣ).

Πήρε έγκριση από το συμβούλιο το 2007. Τα τεύχη δημοπράτησης συντάχθηκαν από τη νομαρχία Ιωαννίνων όπως και η οικονομική μελέτη. Η πέτρινη Μονή Ρογκοβού χτίστηκε το 1028, δύο χιλιόμετρα έξω από το Τσεπέλοβο, πάνω στο φαράγγι «Βικάκι».

Είναι κηρυγμένη ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με την Υπουργική Απόφαση 4499/12-6-64 (ΦΕΚ 239/Β/30-6-64).

Οι εργασίες που θα εκτελεστούν έχουν προγραμματιστεί να γίνουν σε τρεις γενικές φάσεις.

Α' ΦΑΣΗ: Η φάση αυτή θα υλοποιηθεί πριν από την έναρξη των αναστηλωτικών επεμβάσεων και θα περιλαμβάνει σύμφωνα με την εγκεκριμένη τεχνική έκθεση τα ακόλουθα, απομάκρυνση από το εσωτερικό του ναού του συνόλου των κινητών αντικειμένων, προστασία του τέμπλου στη θέση που βρίσκεται, εργασίες σφράγισης των ρωγμών στο εσωτερικό του ναού που διατρέχουν τα τοιχογραφημένα τμήματα, εργασίες στερέωσης των αποκολλημένων τοιχογραφημένων τμημάτων, αφαίρεση των τσιμεντοκονισμάτων, εργασίες περιμετρικής συγκράτησης στα όρια των τοιχογραφιών και στα σημεία που υπάρχουν απώλειες τμημάτων.

Β' ΦΑΣΗ: Η φάση αυτή περιλαμβάνει την παρακολούθηση από μικρό συνεργείο συντηρητών όλων των εργασιών αναστήλωσης που θα πραγματοποιηθούν.

Γ' ΦΑΣΗ: Η φάση αυτή περιλαμβάνει όλες τις εργασίες συντήρησης και αισθητικής αποκατάστασης του συνόλου του διακόσμου του ναού του τέμπλου και των εικόνων.

Ο ΡΕΠΟΡΤΕΡ
(«ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ», 26/12/10)

«Η γκλίτσα στη λαογραφική παράδοση»

✓ Μια όμορφη και ενδιαφέρουσα εκδήλωση στο Κολλέγιο Αθηνών, από ένα λαμπρό Βιτσίνο επιστήμονα και Δ/ντή του Γυμνασίου Κολλεγίου Αθηνών το Γρηγόρη Βασδέκη.

Στις 8 Ιουνίου και ώρα 8 μ.μ., πραγματοποιήθηκε στη Βιβλιοθήκη του Κολλεγίου Αθηνών, εκδήλωση με θέμα «Η γκλίτσα στη λαογραφική παράδοση» από τον Γρηγόρη Βασδέκη, Δ/ντή Γυμνασίου Κολλεγίου Αθηνών, λαμπρό φιλόλογο, ομπριστή και λαογράφο, πολυγραφότατο συγγραφέα.

Η εκδήλωση αυτή πραγματοποιήθηκε στην ξεχωριστή βιβλιοθήκη του Κολλεγίου Αθηνών, μέσα σε ένα πευκόφυτο περιβάλλον, με έντονη ακαδημαϊκή ατμόσφαιρα.

Ο Γρηγόρης Βασδέκης παρουσίασε τη συλλογή από γκλίτσες που συλλέγει για μεγάλο χρονικό διάστημα, σωστά κομψοτεχνήματα της λαϊκής μας παράδοσης, προερχόμενα από Ζαγόρι και Ήπειρο γενικότερα.

Παράλληλα: η κ. Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη, Διευθύντρια του Κέντρου Ερεύνες, της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών και ο κ. Ευάγγελος Καραμανές, Ερευνητής του Κέντρου Ερεύνες, της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών πραγματοποιήσαν δύο παρουσιάσεις με θέμα: «Η γκλίτσα: χρήσεις και συμβολισμοί» προβάλλοντας ταυτόχρονα φωτογραφίες και διαφάνειες με θέμα τη γκλίτσα.

Η εκδήλωση είχε μεγάλη επιτυχία, παρευρέθησαν καθηγητές του Κολλεγίου Αθηνών, πολλοί θαυμαστές του λαμπρού λαϊκού μας πολιτισμού διακεκριμένοι επιστήμονες και επιχειρηματίες, καθώς και συγχωριανοί μας Βιτσίνοι της Αθήνας.

Στο τέλος μετά την ξενάγηση στην έκθεση με τις μοναδικές αυτές γκλίτσες από τον Γρηγόρη Βασδέκη, ακολούθησε μικρή δεξίωση και δόθηκε το ραντεβού για τον Αύγουστο στη Βίτσα.

Ελπίζουμε η ίδια εκδήλωση να πραγματοποιηθεί και στο νεότευκτο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας στην Πάνω Βίτσα ή στο χώρο του ΝΤανάτικου, δηλαδή του αρχοντικού Δάνου, που μόλις πριν λίγο καιρό μίσθωσε το Κληροδότημα Αγγελικής Παπάζογλου από την ΕΗΜ, για να «στρώσει ένα Ζαγορίσιο σπίτι», δηλαδή να δημιουργήσει άλλον ένα νέο πόλο πολιτισμού στη Βίτσα και στο Ζαγόρι!



Σπύρος Αρβανίτης, τηλ.-fax: 26530 71997 κιν. 6945 449 661

ΙΛΕΖ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2010

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 31.12.2010

Α' ΕΞΟΔΑ

1) Από Συνδρομές – προσφορές – ενισχύσεις έτους 2010	... 26.500
2) Υπόλοιπο 31.12.2009	... 1.378
Σύνολον εσόδων έτους 2010	... 27.878

Β' ΕΞΟΔΑ

1) Εκτύπωση εφημερίδας – φάκελοι	... 7.640
2) Ταχ/κά κλπ έξοδα Διακίνησης εφημερίδας	... 3.438
3) Έξοδα διεκπεραίωσης εφημερίδας	... 4.200
4) Ενοίκια Γραφείου	... 2.760
5) Κοινόχρηστα Γραφείου	... 600
6) Αυτοκόλλητα – Μελάνι	... 469
7) Εκδηλώσεις	... 1.000
8) Αγορά βιβλίων – βιβλιοδεσία – Γραφική ύλη	... 1.199
9) ΔΕΗ	... 931
10) ΟΤΕ	... 749
11) ΔΕΥΑΙ	... 118
12) Μικροέξοδα Γραφείου	... 1.406
13) Εισπρακτικά κ. Μιχ. Παπά	... 557
Σύνολο εξόδων έτους 2010	... 25.067
Υπόλοιπο Ταμείου 31.12.2010	... 2.811
Σύνολο	... 27.878

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2011

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 31.12.2010

Α' ΕΞΟΔΑ

1) Από Συνδρομές – προσφορές	... 26.000
2) Υπόλοιπο 31.12.2010	... 2.811
Σύνολον εσόδων έτους 2011	... 28.811

Β' ΕΞΟΔΑ

1) Εκτύπωση εφημερίδας – φάκελοι	... 8.000
2) Ταχ/κά κλπ έξοδα διακίνησης εφημερίδας	... 3.500
3) Έξοδα διεκπεραίωσης εφημερίδας	... 4.200
4) Ενοίκια Γραφείου	... 2.760
5) Κοινόχρηστα Γραφείου	... 500
6) Αυτοκόλλητα – Μελάνι	... 500
7) Εκδηλώσεις Ε 1.000	
8) Γραφική ύλη – αγορά βιβλίων – βιβλιοδεσία	... 1.200
9) ΔΕΗ	... 1.000
10) ΟΤΕ	... 1.000
11) ΔΕΥΑΙ	... 200
12) Μικροέξοδα Γραφείου	... 1.500
13) Εισπρακτικά Συνδρομών	... 451
Σύνολον εξόδων έτους 2011	... 24.811
Υπόλοιπο 31.12.2011	... 4.000
	... 28.811

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Ο ΤΑΜΙΑΣ

ΔΗΜ. ΓΚΕΚΗΣ

Β. ΤΖΙΟΒΑΣ

ΙΩΑΝ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ

Η προστασία της φύσης και των ιστορικών τόπων

Ανεκτίμητη κληρονομιά μας άφησαν οι αρχαίοι μας πρόγονοι. Ο αρχαίος αθάνατος πολιτισμός ασύγκριτος οποιουδήποτε άλλου βρίσκεται στην κορυφή της πυραμίδας όλων των πολιτισμών. Δεν χάθηκε κι ούτε θα χαθεί στο πέρασμα του χρόνου. Θα μεσουρανήει πάντα στον ουρανό όλων των πολιτισμών.

Ελλάδα! Χώρα μαγευτική, όμορφη, στολισμένη μ' όλες τις ομορφιές της φύσης. Πράσινο άφθονο σε δάση και στις πεδιάδες στολισμένες με ποτάμια. Ακρογιαλιές δαντελωτές. Νησάκια όμορφα λες και ξεπήδησαν μέσα στο πέλαγο μόνα τους. Κι όλα αυτά μέσα σ' ένα πλαίσιο καταγάλανο από την ήσυχη και γαληνεμένη θάλασσα και τον ξάστερο ουρανό. Φωτεινή από τον λαμπρό ήλιο την ημέρα και την νύχτα αοι τι χρυσαφί φεγγάρι. Αυτή είναι η Ελλάδα, η πατρίδα μας!

Σ' αυτή τη χώρα έζησαν οι πρόγονοί μας. Τους θυμόμαστε κάθε μέρα, τους έχουμε κοντά μας. Έχουμε τα μνημεία τους. Η Ακρόπολη, η Ολυμπία, οι Δελφοί, η Δωδώνη. Κάθε μέρα μας θυμίζουν τους πατέρες μας.

Βαριά η κληρονομιά μας με μικρό αντίτιμο. Η φύση δεν μας επιτρέπει σε βανδαλισμούς. Υποχρέωση απέναντι των προγόνων μας, καθήκον μας είναι η προστασία. Ναι η προστασία. Όσα απέμειναν από το πέρασμα του χρόνου οφείλουμε να τα προστατεύσουμε και να τα αξιοποιήσουμε. Να τα διατηρήσουμε και να τα σώσουμε απ' την καταστροφή. Να σώσουμε την πολιτιστική μας κληρονομιά που μας άφησαν σαν παρακαταθήκη οι πρόγονοί μας.

Οι πρόγονοί μας Ζαγορίσιοι που ξενιτεύτηκαν στους πέντε ανέμους και στα πέρατα της γης για να δουλέψουν, να καζαντίσουν και να χτίσουν λαμπρά οικοδομήματα, γεφύρια, εκκλησίες, βρύσες, πλατείες, σχολεία και φιланθρωπικά ιδρύματα.

Όλα αυτά τα σπουδαία έργα έγιναν από ταπεινούς ανθρώπους, από ανθρώπους που αγαπούσαν την πατρίδα τους και τον τόπο, που αντίκρισαν το φως της ζωής.

Για να τους τιμήσουμε εμείς οι νεότεροι, έχουμε καθήκον και υποχρέωση να φυλάξουμε σαν κόρη οφθαλμού τα λαμπρά τους έργα και να φανούμε αντάξιοι τους.

Η Ελλάδα είναι μία από τις πρώτες χώρες που προσελκύουν μεγάλο αριθμό επισκεπτών. Οι επισκέπτες της πατρίδας μας έρχονται να γνωρίσουν από κοντά το περιβάλλον που έζησαν και δημιούργησαν οι πρόγονοί μας.

Ένα κομμάτι αρχαίο είναι αρκετό να παρακινήσει ένα κομμάτι δάκρυ να ξεπηδήσει απ' την άκρη των ματιών τους.

Τουρισμός! Ένα κεφάλαιο οικονομικό αξίας για τους Έλληνες! Ένα έσοδο επικερδές. Γιατί να μην το αξιοποιήσουμε; Γιατί να μην το διατηρούμε; Η όμορφη φύση της πατρίδας μας έγινε ακόμη ομορφότερη με τα αρχαία μνημεία. Ένας συνδυασμός στεφανωμένος με τα δώρα των Θεών και με τα έργα των ανθρώπων. Γιατί να μην τα διατηρούμε;

Ευθυμίου Ρούλα

Ένα ακόμη βιβλίο για το ΖΑΓΟΡΙ

Με χαρά έφθασε στα γραφεία του περιοδικού μας, το τελευταίο πόνημα του φίλου, συμπατριώτη και συνεργάτη Γιάννη Βακάμη, που αναφέρεται στις βιωματικές του αναμνήσεις από το αγαπημένο του χωριό το Κουκούλι με τίτλο: «Η καθημερινότητα στο χωριό μου το Κουκούλι και το Ζαγόρι γενικά στα χρόνια 1850-1950». Γνωστός ο δάσκαλος Γιάννης για την ενασχόλησή του με το χωριό του και το Ζαγόρι γενικά. Και είμαστε βέβαιοι πως και με το βιβλίο του αυτό θα συμβάλλει στην καλύτερη γνωριμία του χωριού του και του Ζαγορίου γενικότερα. Περισσότερα εφόσον εντριφύσουμε πάνω στο βιβλίο του.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Η καθημερινότητα στο χωριό μου το Κουκούλι και στο Ζαγόρι γενικά στα χρόνια 1850-1950 περίπου



Κουκούλι και Κουκούλι στα χρόνια 1850-1950 περίπου

Κουκούλι
Απριλίου
2010
Έκδοση Α'

Εκδόσεις
Πάνος Βακάμης
Κουκούλι
Λαογραφία

ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ ΣΤΟΥΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΥΣ ΜΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ 1-1-2007 ΕΩΣ 31-12-2010

1. Ηλεκτροφωτισμός στην πλατεία του χωριού και φωτισμός των πλατάνων με νέα φωτιστικά σώματα και νέα ηλεκτρολογική εγκατάσταση.

2. Ηλεκτροφωτισμός στα «ανήλια» με νέα ηλεκτρολογική εγκατάσταση και νέα φωτιστικά σώματα πάνω σε βάθρα.

3. Ηλεκτροφωτισμός των δρόμων γύρω από την εκκλησία με νέα ηλεκτρολογική εγκατάσταση και ανακατασκευή παλιών φωτιστικών σωμάτων.

4. Ηλεκτροφωτισμός από τον Άγιο Αθανάσιο έως την είσοδο του χωριού με ανακατασκευή των παλιών φωτιστικών και τοποθέτηση πάνω σε βάθρα.

5. Κατασκευή νέου τοίχου αντιστήριξης από οικία Κελοφίλης Βαραδίνη έως το πάνω πηγάδι μήκους άνω των 100 μέτρων.

6. Κατασκευή νέου τοίχου αντιστήριξης από οικία Βύρωνα Καρβούνη προς οικία Κων/νου Καραγιαννοπούλου έως οικία Ξενοφώντα Παπάζογλου.

7. Αρχιτεκτονική και τεχνική μελέτη για την ανάδειξη της περιοχής «Κταβίτσια».

8. Αγορά νέων παιχνιδιών για την «παιδική χαρά» στην πλατεία.

9. Κατασκευή νέου καλντεριμιού από οικία Κάτσενου Ανδρέα έως οικία Μπονιά Αλέξίου.

10. Διαμόρφωση της πλατείας με τοποθέτηση νέου χλοοτάπητα και φύτεμα λουλουδιών.

11. Κατασκευή σχαράων στην πλατεία του χωριού.

12. Τσιμεντοστρώσεις στο χωριό

α. Από οικία Βύρωνα Καρβούνη προς οικία Σπύρου Κυριαζή προς οικία Κων/νου Καραγιαννοπούλου έως οικία Ξενοφώντα Παπάζογλου.

β. Προς οικία Γκάνου Βασιλείου.

γ. Προς οικία Μπονόβα Χάρη και Σπυριδούλας Κομπάρου.

Δ. Από οικία Εττιεν Λουκα έως Βασιλικής Λεοντάρη.

13. Κλάδεμα των πλατάνων της πλατείας, των δέντρων στο γήπεδο μπάσκετ και των δέντρων προς Άγιο Αθανάσιο.

14. Αγορά και τοποθέτηση μικρών μεταλλικών καλών σκουπιδιών στην πλατεία του χωριού και περίεξ αυτής.

15. Αγορά και τοποθέτηση παγκάκιων στην πλατεία.

16. Καθαριότητα της πλατείας και της δημοτικής τουαλέτας κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

17. Αγορά και τοποθέτηση μεγάλων γλαστρών (ζαρτινιέρες) για κλείσιμο της πλατείας απ' τ' αυτοκίνητα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

18. Διοργάνωση του πανηγυριού.

Ο Πρόεδρος
ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Οι κάτοικοι του Δ.Δ. Αγίου Μηνά, ευχαριστούμε θερμά τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων και ιδιαίτερα τον Προϊστάμενο Τεχν. Υπηρεσιών κ. Βελογιάννη ο οποίος ύστερα από υπόδειξή μας, σε ελάχιστο χρόνο αποκατέστησε τη βατότητα σε τμήμα του αμαξοφού δρόμου από το εξωκλήρι του Αγ. Μηνά προς γέφυρα Βοϊδομάτη, με ασφαλτόστρωση αρκετών μέτρων. Ο δρόμος αυτός που συνδέει το Δ. Ζαγορίου με την επαρχία Κόνιτσας, ιδιαίτερα την τουριστική περίοδο έχει μεγάλη κυκλοφορία και καθημερινά εξυπηρετεί δεκάδες οδηγούς. Η διέλευση των οχημάτων θα γίνεται πλέον ανεμπόδιστα και χωρίς προβλήματα χάρις στην υπευθυνότητα των αρμοδίων.

Ευχαριστούμε και πάλι.

Οδυσσέας Καμπλέτσας

Τ. Πρόεδρος Τ.Ε. ΑΓΙΟΥ ΜΗΝΑ

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Στο Σπύρο Καραγιάννη



Σαν αστροπελέκι έπεσε η είδηση του θανάτου σου συνάδελφε και φίλε Σπύρο. Αστροπελέκι που ξάπλωσε άπονα στην άσφαλτο της Βίτσας το Πλατάνι.

Άξαφνα, άδικα, χωρίς λόγο βάσκανη μοίρα έκοψε το νήμα της ζωής σου τόσο πρόωρα και τόσο άγρια. Πάγωσε το αιώνιο γέλιο σου, πάγωσαν κι οι καρδιές των δικών σου, των φίλων, των γνωστών σου. Σ' έβαλε νωρίς στο μάτι ο χάροντας και σε θέρισε κυριολεκτικά στην πιο καλή σου ώρα.

Τις δύο τελευταίες μέρες της ζωής σου τις πέρασες στην Ευαγγελίστρια στα Πάνω Σουδενά βοηθώντας τον ηλεκτρολόγο. Κι έφυγες από την αγκαλιά

της Παναγιάς εκείνο το θλιβερό μεσημέρι, για να πας στην αγκαλιά του Χάρου, ήρεμος, χαρούμενος, γελαστός, ανάλαφρος, χορταμένος απ' την παρέα της καλής γερόντισσας και συ καλέ μας φίλε.

Πάντα γελαστός, πρόσχαρος, ανοιχτόκαρδος, πρόθυμος, πληθωρικός, Ολύμπιος δεν χαλούσες χατήρι σε κανένα, ο αιώνιος Σπύρος.

Χαιρόταν κανείς την παρέα σου, το κέφι και το χιούμορ σου, την αισιοδοξία σου για τη ζωή που την ρουφούσες σαν νάξερεις και γρήγορα θα την αποχαιρετούσες.

Όμως αγαπητέ Σπύρο βιάστηκες. Βιάστηκες κι έφυγες ξαφνικά κι άφησες βουβή την οικογένειά σου.

Άλλα η γερόντισσα η μάνα σου που με τόσους κόπους σε μεγάλωσε δεν μπορούσε να πιστέψει το κακό που τη βρήκε. Γιατί δεν έκοβε αυτή ο Χάρος...

Άλλα η αλαφιασμένη η οικογένειά σου, η γυναίκα σου, τα παιδιά σου, τ' αδελφία σου. Πώς να παρηγορήσεις την γυναίκα σου, τις αδελφές σου που σπάραζαν στο προσκέφαλό σου. Πώς να μερώσεις την κόρη σου που δεν σταμάτησε να σε χαϊδεύει και να σου μιλάει πιστεύοντας ότι θα σε ξυπνήσει!

«Δεν είναι αλήθεια μπαμπά, πλάκα κάνεις!» σου έλεγε συνέχεια κάνοντας και τις πέτρες να λυγίσουν.

Μελίσσι ο κόσμος που σε γνώρισε και σ' αγάπησε. Όλοι οι φίλοι χωριανοί και κοντοχωριανοί στο ψαλτήρι. Όλοι κοντά σου την τελευταία ώρα να σε τιμήσουν, να αλαφρύνουν τον πόνο των δικών σου.

Βιάστηκες πολύ Σπύρο, τους άφησες όλους αλαλιασμένους. Και πώς να συνεχίσουν χωρίς εσένα!

Και ποιος θα συνοδέψει νυφούλα την κόρη σου;

Θα τους λείψεις πολύ...

Θα λείψεις και σ' εμάς τους φίλους σου. Θα σε αναζητάμε στις παρέες στα πανηγύρια κι εσύ από ψηλά θα γελάς όπως πάντα...

Αξέχαστη η μνήμη σου αγαπητέ Σπύρο.

Ελένη Δούβλη

Κώστας Σπ. Ζαμπαλάς

Γεννήθηκε στα 1914 στο Βραδέτο, όπου και πέρασε την νηπιακή ηλικία. Στα 1917 ορφάνεψε από πατέρα και η μάνα του Μελοπομένη τον εμπιστεύτηκε στην γιαγιά Ουρανία στο Καπέσοβο. Παιδικά χρόνια δύσκολα με στερήσεις και πείνα. Μπήκε σε ορφανοτροφείο στα Γιάννινα, έμαθε λίγα γράμματα κι ετοιμάζονταν για δάσκαλος. Αρρώστησε βαριά και ματαιώθηκαν όλα. Αρχίζουν οι ταλαιπωρίες

και τα βάσανα. Πάει στην Θεσ/νίκη για δουλειά, πάει και στην Αθήνα και τελικά γυρίζει στα Γιάννινα. Μετήλθε πολλά επαγγέλματα. Στον πόλεμο του '40-'41, με το βαθμό λοχία, έφτασε στα άγρια και αιματοβαμμένα βουνά της Αλβανίας, αφού πρώτα πολέμησε ηρωικά στην Γκραμπάλα. Στον εμφύλιο πόλεμο στρατεύτηκε όντας λοχίας. Σε μια σύρραξη έφαγε μια σφαίρα στην πλάτη από μια ανταρτίνα κι έπεσε αιμόφυρτος. Ευτυχώς το αίμα πάγωσε και έμεινε αναίσθητος παραπάνω από 24ωρο. Η μονάδα του τον θεώρησε νεκρό και η γυναίκα του Ελένη έβρασε στάρι για τρισάγιο, αλλά τελικά τον βρήκε μια περίπολος και σώθηκε.

Εργάστηκε στην ΔΕΗ στην εγκατάσταση πυλώνων κι όταν πήρε μια συνταξούλα εγκαταστάθηκε μόνιμα στο Καπέσοβο. Ασχολήθηκε με τις δουλειές του σπιτιού, έκανε τον τσαγκάρι, τον μαραγκό, τον μάστορα, τον υδραυλικό κλπ.

Μετείχε ενεργά στα δρώμενα του χωριού και διετέλεσε πολλές φορές κοινοτικός σύμβουλος. Στην εφημερίδα μας δημοσιεύσαμε δεκάδες κείμενά του οικολογικά, περιβαλλοντικά κλπ.

Στην δολοφονική ενέργεια στο Δικαστικό Μέγαρο Ιωαννίνων όταν σκοτώθηκε ο εισαγγελέας Σπύρου, στο προαύλιο σκοτώθηκε ο εγγονός του Κων/νος Σπ. Ζαμπαλάς, αστυνομικός. Το πικρό ποτήρι που γεύτηκε από το θάνατο της γυναίκας του Ελένης, αλλά και του γιου του Σπύρου Ζαμπαλά, έγινε φαρμακερό όταν σκοτώθηκε κι ο εγγονός του. Έμεινε με την κόρη του Ελευθερία και τα εγγόνια του.

Τα βάσανα που πέρασε από μικρό παιδί ως τα γεράματά του δεν περιγράφονται. Έγινε σκληρός στους πόνους και αγέρωχος στο θάνατο. Η σκληρή ζωή τον γέμισε εμπειρίες και έζησε σημαντικά γεγονότα, πολέμους και θανάτους, πείνα και χόρταση. Άλλοτε ξυπόλητος κι άλλοτε ποδεμένος, κάποτε με μπαλωμένα ρούχα και κάποτε με καινούργια. Κατατρεγμένος στα παιδικά κι εφηβικά χρόνια, ισχυρή προσωπικότητα στα γεράματα. Όταν τα πόδια αδυνάτισαν νοστάλησε το Βίκο και την Αστράκα. Ήθελε να αντικρύσει πέταγμα λαγού και φτερούγισμα πέρδικας. Ήθελε να αγναντέψει τα αγριόγινδα στο Παλτενίσι και στον Πλόσκο.

Νοερά περπατούσε στα σοκάκια του Βραδέτου, άνοιγε τις οξώπορτες και ψιλοκουβέντιαζε με τους χωριανούς του. Η προσωπικότητα Κων/νος Σπ. Ζαμπαλάς πέθανε 97 χρονών, ετάφη στο Καπέσοβο, αγνάντι στο Βραδέτο και την Μεζαριά. Κώτισο Ζαμπαλά αιώνια η μνήμη σου.

Απόστολος Ντιναλέξης

Στην θεία μας Αρτεμησία Στεργίου

Πού πας Ασήμι να χαθείς

Μάλαμα να σκουριάσεις

Πού πας αργυροκούδουνε

Να χάσεις την λαλιά σου.

Ω χαρωπό τρελό πουλί της Άνοιξης δροσιά μας κάποιου Οκτώβρη έφυγες για πάντα μακριά μας.

Τίποτα δε σε εμπόδιζε να ανοίξεις τα φτερά σου στην εγγονή την Άρτεμη για πάντα. Γεια σου.

Στον Κάτω Κόσμο άραξεις, λιμάνι βρήκες τον Άδη. Και άφησες πίσω τα παιδιά σου, τον Κώστα, την Αγαθή, την Άρτεμη, το Χάρη. Στα μάτια τους τα δάκρυα καυτά πικρά κυλάνε. Και καρτερούν για να σε δουν. Μα όλο θα περιμένουν. Σφιχτό αγκάλιασμα ποθούν γλυκά να σ' αγκαλιάσουν.

Θεία, είναι πολλά που θέλω να σου γράψω μα η συγκίνηση είναι μεγάλη. Πάντα θα σε θυμόμαστε και το χώμα του χωριού μας να είναι ελαφρύ. Το δούλεψες θεία, το πάτησες με ιδρώτα και δάκρυα.

Καλό σου ταξίδι.

Τσιγιάννης Βασίλειος

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Συγχαρητήρια

– Ο Αναστάσιος Τσουμάνης

γιος του δασκάλου Παναγιώτη και της Κατωσουδενιώτισσας Νόρας αριστούχος φοιτητής του Πολυτεχνείου έπιασε και φέτος για δεύτερη συνεχή χρονιά το σταυρό στη λίμνη μας.

Συγχαρητήρια στον ίδιο και την οικογένειά του.

Ελένη Δούβλη

Πένθη

– Άλλη μια Ζαγορίσια αρχόντισσα έφυγε.

Η Ρωξάνη Τσαπάρη, η αρχοντοπούλα η γελαστή η ευγενική και μοσχοαναθρεμμένη έφυγε πλήρης ημερών. Στον ξενιτεμένο αδελφό της τον ευπατρίδη Περικλή Τσαπάρη, που δεν πρόλαβε να την νεκροφιλήσει και την οικογένειά της

Θερμά συλλυπητήρια

Γιώργος – Ελένη Δούβλη
Βασίλης – Λουκία

Θάνατοι

– Στον Ι. Ν. Αγίου Δημητρίου Άνω Πεδινών στις 28 Δεκέμβρη 2010 εψάλη η ακολουθία της 85χρονης πολύτεκνης καλομάνας **Αλεξάνδρας Παπαρούνα**. Θερμά συλλυπητήρια.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

Γεννήσεις

– Η **Ράνια Γ. Πρωτόπαππα** και

ο **Χρήστος Δημητρίου** έγιναν γονείς πρωτότοκου υγιέστατου αγοριού στις 9–12–2010 στα Γιάννενα. Να ζήσει με χαρά, ευτυχία το πρώτο δισεγγονάκι της Ουρανίας Αθ. Πρωτόπαππα.

Θάνατοι

– Στο γύρισμα του χρόνου η πολύτεκνη καλομάνα 90χρονη **Ευφροσύνη** χήρα του αείμνηστου Νικολάου **Δημουλά** πέρασε στην αιωνιότητα στην αγκαλιά των δικών της ανθρώπων στην Αθήνα. Ανάλαφρο το πανωραβενιώτικο χώμα που τη σκέπασε την Πρωτοχρονιά του 2011. Νάχουν την ευχή της και να της πάρουν τα χρόνια οι απόγονοί της.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΑΡΙΣΤΗ

Γάμοι

– Στις 8 Ιανουαρίου στον Ιερό Ναό της Αγίας Μαρίας στα Γιάννενα τελέστηκαν οι γάμοι της **Ντίνας Μιχαήλ Τζουμάκα** και του **Στέργιου Ζιώγα**.

Η νύφη έφτασε στην εκκλησία με το τακίμι του Πλαστήρα. Μετά τη στέψη ακολούθησε τρικούβερο γλέντι στο κέντρο «Κτήμα

Θεοχάρη» στο Επισκοπικό, μέχρι τις πρωινές ώρες.

Στο ταιριαστό ζευγάρι ευχόμαστε ζωή ανέφελη και ανθόσπαρτη και στους γονείς τους να τους ζήσουν και με εγγόνια να τους καμαρώσουν.

Οικογένειες

Γεωρ. Ζαχάρη

Νικολάου Λογοθέτη

Βαπτίσεις

– Και το όνομα αυτής: **ΕΥΑ - ΕΥΣΕΒΕΙΑ** (ε, ξεχνιούνται οι γιαγιάδες όταν παίρνουν θέση στη ζωή της οικογένειας οι εγγονές!). Αυτό το διπλό όνομα έδωσε, το ανάδοχο ζεύγος **Κώστας και Τασούλα Μακρή**, στη βάπτισή της δευτερότοκης κόρης του ζεύγους **Δημητρίου Δήμου** (Δικηγόρου Ιωαννίνων) και **Μαρίας Βασ. Κοντοκάλη** (από Αρίστη) στις 30/10/2010 που έγινε στην εκκλησία Αγίων Αποστόλων, στα Γιάννινα.

Πολύς ο κόσμος που παρακολούθησε το μυστήριο και στη συνέχεια γλέντησε το γεγονός δεόντως στο Κέντρο Καρβούνη στην Ελεούσα.

Ευχόμαστε να είναι καλότυχη η ζωή της χαριτωμένης Εύας και ν' αποτελεί χαρά και καμάρια στις δύο συμπεθερικές οικογένειες.

Στ. Συκ.

Οικογ. Βασ. Κοντοκάλη

Συγχαρητήρια

– Όταν υπάρχει, στον άνθρωπο, η έφεση και η αυτοπεποίθηση για μόρφωση και εξέλιξη τότε τα επιτυχή αποτελέσματα είναι δεδομένα. Με αυτές τις προϋποθέσεις η **Σοφία Βασ. Γεώργη**, από Αρίστη, περάτωσε την πενταετή φοίτηση στη Σχολή επιστημών και Τεχνολογιών (Τμήμα Μηχανικών Επιστήμης Υλικών) του Παν/μίου Ιωαννίνων με τον επίζηλον βαθμόν **Άριστα και δικαίωμα Υποτροφίας**. Το θεματικό της αντικείμενο επικεντρωνόταν στην **Νανοτεχνολογία**.

Εύλογα τα θερμά συγχαρητήρια στη νεαρή και φιλόδοξη Σοφία, για την περαιτέρω Επιστημονική της εξέλιξη. Στους ανθρώπους της οικογένειάς της ευχόμαστε να την χαίρονται γερά, αισιόδοξη και να την καμαρώνουν.

Στ. Συκιάτης

Οικογ. Βασ. Κοντοκάλη

Θάνατοι

– Αναμενόμενος ο θάνατος. Ήρθε στις 15/1/2011 και πήρε στο όχημά του το **Φώτη Παν. Βανδέ-**

Πένθη

– Ένας ακόμη Ζαγορίσιος «της προσφοράς», που υπηρέτησε με πόνο κι αγάπη τον τόπο του, το χωριό του ο **Τάσος Γιαννής** μας έφυγε αναπάντεχα. Απώλεια για το Ζγόρι. Όταν φεύγουν άνθρωποι που προσφέρουν ο τόπος γίνεται φτωχότερος. Έφυγε ο «Κύριος Γιαννής» μου είπε έγκριτος συγχωριανός του.

Στην κ. Χρυσάνθη και τους εκλεκτούς γιους του θερμά συλλυπητήρια.

Ελένη Δούβλη

Θάνατοι

– Η **Αμαλία** του Αναστασίου και της Ελένης, χήρα του Δημητρίου **Βασδέκη** γεννημένη το 1920, απεβίωσε στις 2-1-2011. Συλλυπητήρια.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΒΡΑΔΕΤΟ

Γεννήσεις

– Ο εκπαιδευτικός **Αντώνης Μυριούνης** και η πολιτική μηχανικός του Δήμου μας **Δήμητρα Κουσουρή** απόκτησαν πρωτότοκο τρισαχαιτωμένο κοριτσάκι στα Γιάννενα ξημερώματα της Τρίτης, 11η Ιανουαρίου του 2011. Να φυλαχθεί με γονέους και νάναι γερό και τυχερό το πρώτο εγγονάκι της Άννας και Σπύρου Μυριούνη και της Ιουλίας και Πολυχρόνη Κουσουρή.

– Ο **Πέτρος Τσουμάνης** και η **Αικατερίνη Οικονόμου** χάρισαν στην Κλεοπάτρα τους ένα υγιέστατο αδελφάκι στις 24-11-2010 στα Γιάννενα. Να τους ζήσει γερό και τυχερό...

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΔΙΠΟΤΑΜΟ

Θάνατοι

– Στις 24-12-2010, ημέρα Παρασκευή, έφυγε από την ζωή σε ηλικία 84 ετών η **Πασχάλη Πανδώρα** του Αντωνίου, η οποία καταγόταν από το Διπόταμο Κεντρικού Ζαγορίου και κατοικούσε τα τελευταία χρόνια στα Γιάννενα.

Η κηδεία της έγινε στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Κοπάνων.

Έφυγε από τη ζωή μια αρχόντισσα, παλιά Ζαγορίσια, μια γυναίκα αξία που την κατείχε το θάρρος, η δύναμη και η τόλμη.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τη σκέπασε. Αιώνια της η μνήμη

Ε. Πασχάλη

Ευχαριστήριο

– Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους παραβρέθηκαν και τίμησαν με την παρουσία τους, συγγενείς, φίλους, χωριανούς και γνωστούς που συνόδεψαν μαζί με την οικο-

γένεια την πουλαγαπημένη μας θεία και κουνιάδα Πασχάλη Πανδώρα στην τελευταία της κατοικία.

Οικ. Γ. Πασχάλη
Οικ. Μ. Πασχάλη-Νούση

ΕΛΑΤΗ Γάμοι

– Ο Σύλλογος των Ελατινών εύχεται στο νέο ζευγάρι **Ανδρέα Γιαννακόπουλου - Βάσως Τραχανά** για το γάμο τους ζωή, υγεία και ευτυχία με καλούς απογόνους.

Γεννήσεις

Επίσης
– Στον **Ανδρόκλή Τσονίδη** και τη **Ρένα Βαζάκα**
– Στον **Γιώργο Μπασούνα** και την **Ευριδίκη Παπαθανασίου**
– Τον σεβαστό μας πατέρα **Σέργιο Μαρνέλο** και τη **Νεονίλη Κούπαρη**
– Το **Λάμπρο Λώλη** και την **Αθηνά Ζωγάκη**
– Τον **Βασίλη Στεφάνου** και την **Γιώτα Κοσέογλου**
– Στον **Μάκη Μπενέκο** και την **Βιβή Ζωγάκη**
– Στον **Χρήστο Ζωγάκη** και την **Ζωή Μπούσδρη**

Για τις καινούργιες ζωές που φέρανε στον κόσμο τις θερμότερες και εγκάρδιες ευχές μας.

Να τους ζήσουν και να είναι καλότυχα.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Ευχαριστήριο

– Εκφράζω τις ευχαριστίες μου σε όλους τους Τσερβαριώτες που με ψήφισαν και με ανέδειξαν τοπικό εκπρόσωπο Ελαφοτόπου στο Δήμο Ζαγορίου. Θα εργαστώ για το καλό του χωριού μας και για την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης όλων των χωριανών μου. Ευχομαι σε όλους τους Τσερβαριώτες καλή χρονιά.

Γεώργιος Κων. Ντιναλέξης

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

Θάνατοι

– Απεβίωσε και κηδεύτηκε στο Καπέσοβο στις 7-1-11 ο **Κων/νος Σπυρ. Ζαμπαλάς**.

Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους του.

Απόστολος Ντιναλέξης
«Το Ζαγόρι μας»

ΚΗΠΟΙ

Γεννήσεις

– Ο **Βαγγέλης** του Αρτσισ'νού Κώστα **Οικονόμου** και της Τσεπελοβίτισσας **Αμαλίας Βλαχοπούλου** και η **Νότα** του Δημήτρη **Γούσια** και της Δολιαντίτισσας **Αννίτας Πέτρου** χάρισαν στον τρίχρονο Κωνσταντή τους δίδυμες τρισαγαπημένες αδελφούλες

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

στα Γιάννενα. Να ζήσουν με υγεία, χαρά, ευτυχία τα δισέγγονα του Βαγγέλη Βλαχοπούλου και της Λόλας Πέτρου.

Συγχαρητήρια

– Ο κτηνίατρος **Βαγγέλης Κ. Οικονόμου** διδάκτορας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου **Ιωαννίνων** εξελέγη **Λέκτορας** της Κτηνιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ. στο τμήμα Υγιεινής των Τροφίμων.

– Ο αδελφός του ο φυσικός **Αρτέμιος Οικονόμου** απόκτησε πρόσφατα μεταπτυχιακό από το **Τμήμα Μηχανικών της Επιστήμης των Υλικών** του Πανεπιστημίου **Ιωαννίνων** και ακολουθεί **δευτερο μεταπτυχιακό** από το **Τμήμα Πλαστικών Τεχνών** και **Επιστημών της Τέχνης** του ιδίου Πανεπιστημίου. Ως **υπότροφος** της **Αμερικάνικης Σχολής Κλασικών Σπουδών Αθηνών** και μετά από επίπονη εργασία στο **Ερευνητικό Κέντρο Φυσικών Επιστημών «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»** εκπαιδεύει τη διδακτορική του διατριβή στο πεδίο της Αρχαιομετρίας που σύντομα θα υποστηρίξει στο **Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων**. Θερμά συγχαρητήρια στα δύο Ζαγορισιόπουλα... Καλή σταδιοδρομία, επιτυχίες πάντα και σ' ανώτερα... Να φτάσουν και να περάσουν τους γονείς τους, καθηγητές στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, τον Αριστινό **Κώστα Οικονόμου** και την Τσεπελοβίτισσα **Αμαλία Βλαχοπούλου...**

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΛΑΙΣΤΑ

Θάνατοι

– Ο **Βασίλης Γατσέλος** ήταν το 3ο από τα 7 παιδιά του Χρήστου και της Πολυξένης και είχε γεννηθεί στις 18-1-1918. Αναπαύτηκε για πάντα στις 8-12-2010 στα Ηλιοβούνια. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του.

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

Θάνατοι

– Ο **Νικηφόρος** ήταν το τρίτο παιδί του Γιάννη **Αποστόλου** και της Κλεοπάτρας **Μπιζμπέλη** και είχε γεννηθεί στις 15-3-1942. Ανάλαφρο το γιαννιώτικο χρώμα που τον σκέπασε στις 18-12-2010. Συλλυπητήρια...

ΜΑΝΑΣΣΗ

Γεννήσεις

– Ο **Ιωάννης Ματσόπουλος** και η **Μαρία Χολέβα** απέκτησαν ένα υγιέστατο, χαριτωμένο αγοράκι

στις 11/12/2010. Είναι το τρίτο τους παιδί. Ευχόμαστε να τους ζήσει και να είναι τυχερό.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Θάνατοι

– Παραμονές Χριστουγέννων απεβίωσε στην Αθήνα όπου διέμενε ο συμπατριώτης μας από το Μονοδένδρι **Δημήτριος Βαλαδήμας** σε προκεχωρημένη ηλικία.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Αττικής γης που τον σκέπασε.

Στη σύζυγό του, τα παιδιά του και λοιπούς συγγενείς τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Σ.Θ.

ΠΑΠΙΓΚΟ

Γάμοι

– Ο **Γιώργος** του αειμνηστού Αθανασίου **Βαζάκα** και της Αγγελικής Ιωαννίδη και η εκλεκτή της καρδιάς του **Ελένη Κανδρέλη** του Μιχαήλ και της Μαίρης παντρεύτηκαν στον Ι. Ν. Αρχιμανδρείου Ιωαννίνων την Κυριακή 2 Γενάρη του 2011 με **3 κουμπάρους** το **Φίλιππο** και **Μαρία Καραμπάνα** και την **Αντωνία Κατσιάπα**. Να ζήσουν, να ευτυχίσουν, απογόνους και όλα του κόσμου τα καλά να αποκτήσουν...

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΠΕΤΡΑ

Θάνατοι

– Τα Χριστούγεννα του 2010 στην Αγία Παρασκευή στα Σίτσιαινα Πέτρας εψάλει η εξόδιος ακολουθία του 95χρονου **Δημήτριου Τσιατούρα**.

Νάχουν την ευχή του και να του πάρουν τα χρόνια οι απόγονοί του...

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Γεννήσεις

– Ο **Ευάγγελος Καρθούνης** και η **Σωτηρία Λαδιά** χάρισαν στο Δημοσθένη-Παναγιώτη τους ένα υγιέστατο αδελφάκι το Δεκέμβρη 2010 στα Γιάννενα. Να τους ζήσει...

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Γεννήσεις

– Η **Χρυσούλα Τσέφου** και ο **Παντελής Τσουμάνης** έγιναν γονείς πρωτότοκου υγιέστατου αγοριού την Τετάρτη 15 Δεκέμβρη του 2010. Να ζήσει με χαρά, ευτυχία το πρώτο εγγονάκι του Αλέξη και της Όλγας.

Συλλυπητήρια

– Ο συμπαθέστατος 94χρονος **Μιχάλης Πανούσης** αναπαύτηκε

στη Λίππα Ιωαννίνων στις 16-12-2010. Νάχουν την ευχή του και να του πάρουν τα χρόνια οι απόγονοί του. Θερμά Συλλυπητήρια στα παιδιά του Θανάση Πανούση, Ελένη Δέμκα και λοιπούς συγγενείς...

– Παραμονές Χριστουγέννων τελείως ξαφνικά στο Λιτόχωρο Πιερίας πρόδωσε η καρδιά τον 60χρονο **Βαγγέλη Μπίκη** που αναπαύτηκε στην Αθήνα. Θερμά συλλυπητήρια στ' αδελφία του Μιχάλη Μπίκη, Όλγα Δέμκα και λοιπούς συγγενείς...

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙ

Ευχαριστήριο

– Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους συμμετείχαν στο πένθος και για το χαμό του συνταξιούχου Δασκάλου Ιγνατιάδη Γεωργίου, αγαπητού συζύγου, πατέρα και παππού.

Η οικογένεια

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Βαπτίσεις

– Το Σάββατο 17 Ιουλίου του 2010 έγινε η βάπτισμα του πρώτου παιδιού του ζεύγους **Γιάννη και Ζιζδράκας Τσιγιάννη**. Το μυστήριο τελέστηκε στην εκκλησία Κοίμησης Θεοτόκου Ελεούσας με όλους τους τύπους και κανόνες της Ορθόδοξης Χριστιανικής Εκκλησίας. Νονοί ο Χρήστος Μπαξηβάνος και η μικρή μας Αθανασία Μπαξηβάνου που του χάρισαν το όνομα του παππού **Αθανάσιος**.

Τους προσκεκλημένους δεξιώθηκαν στο κοσμικό κέντρο «Η ΓΑΣΤΡΑ».

Να τους ζήσει ο νεοφώτιστος και καλός χριστιανός.

Ευχές στο Νεοφώτιστο

– Για το όνομά σου Θανάση μας, αχ τι χαρά περίσσια! Γι' αυτό κι εμείς σε τιμήσαμε και ήρθαμε στα βαπτίσια.

Χαρούμενη η μάνα σου μαζί με τον πατέρα, χαίρονται φίλοι συγγενείς και όλοι εδώ πέρα.

Τιμή μεγάλη και χαρά έχει και ο κουμπάρος που χάρισε το όνομα, σε κράτησε με θάρρος Θανάση στα βαπτίσια σου. Θα φάμε και θα πούμε κι ευχόμαστε πολύχρονο, στο γάμο σου να ρθούμε.

Στους χαρούμενους γονείς σου, στον παππού και στις γιαγιάδες σου, στα ξαδέφφια σου, στους θείους σου και στις θείες σου

Πάντα ευτυχισμένος

Ο θείος σου

Βασίλειος Τσιγιάννης

Στη μνήμη Αγλαΐας Λευθεριώτη



Το 2010 μας άφησε με την πικρή ανάμνηση της απώλειας της Αγλαΐας Βολογιαννίδη - Λευθεριώτη, της ωραίας Ζαγορίσιας κυρίας που έφυγε στα 98 της χρόνια την 11-8-2010.

Η σελίδα της όμως στο INTERNET

<http://aglaiamarlef.blogspot.com>

έχει ήδη γίνει το σημείο συνάντησης των Ηπειρωτών όλου του κόσμου και προβολής του περιοδικού μας.

Επισκεφθείτε την, γράψτε τις εντυπώσεις σας και συνεννοηθείτε αν θέλετε, με τον Μάριο Λευθεριώτη (marleft@otenet.gr) για να δημοσιεύσει στη σελίδα αυτή, αν έχετε υλικό λαο-

γραφικό φωτογραφίες κλπ., σχετικά με τον Ελαφότοπο, το χωριό της Αγλαΐας και το Ζαγόρι γενικότερα.

Συλλυπητήρια

– Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΙΛΕΖ και το περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας» για τον αδόκητο και τραγικό θάνατο του φίλου και συμπατριώτη μας δάσκαλου

Σπύρου Καραγιάννη

από τη Βίτσα, εκφράζει τα θερμά και ειλικρινή συλλυπητήρια στη χαροκαμένη μάνα του, τη γυναίκα του, τα παιδιά του και τ' αδέρφια του, καθώς και στο φίλο μας και πεθερό του Παύλο Τσουμάνη.

Ο θάνατός του αποτελεί απώλεια για το Ζαγόρι. Ας είναι ελαφρύ το χώμα του χωριού του που τον σκέπασε.

– Στον αγαπητό φίλο μας και συμπατριώτη μας γιατρό και επιτυχημένο επιχειρηματία στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου **Περικλή Τσαπάρη** και την σύζυγό του, για το θάνατο της αγαπημένης του αδερφής **Ρωξάνης**, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΙΛΕΖ και το περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας» εκφράζουν τα θερμά συλλυπητήρια και η μνήμη της αιωνία.

Ευχές από τους ξενιτεμένους μας (Αλεξάνδρεια Αιγύπτου)

Προς τον Πρόεδρο και το Δ. Συμβούλιο του αγαπημένου μας περιοδικού «Το Ζαγόρι μας», οπού μας ζωντανεύει την απεριόριστη αγάπη διά την γενέτειρά μας, ήτις όμως εστί πρωτίστως δεδομένη εις Υμάς, διότι χάριν ΥΜΩΝ επανερχόμεθα νοερώς πλησίον σας. Σας σφίγγουμε θερμά και ειλικρινά το χέρι σας, γιατί κρατάτε γερά το Ζαγόρι και επί τη ευκαιρία των εορτών σας ευχόμεθα Καλά Χριστούγεννα, Αίσιον, Υγιές, Ευτυχές και Ευλογημένο το Νέον Έτος. Με άπειρη Εκτίμηση σας ασπάζομαι σταυρωτά. Από το ακρωτήριο του Αμπουκίρ, οι Έλληνες ακρίτες.

Περικλής Τσαπάρης

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΡΙΣΤΗ

– Στη μνήμη του **Πέτρου Ματσόικα** και αντί στεφάνου κατέθεσαν διάφορα χρηματικά ποσά για το παρεκκλήσι Αγίων Ταξιαρχών Αρίστης οι:

– Η σύζυγός του Αναστασία, τα παιδιά του και τα εγγόνια του

– Τα αδελφία του Αναστάσιος και Χρυσάνθη Τσελίδη

– Τα ανίψια του Βασίλης Μιράντα

Οικογένειες:

– Γεωργίου Φώτου, Κων/νου Μανδάλ, Κων/νου Τσόκου, Νικολάου Λιόπη

– Οι συμπεθεροι Μιχάλης και Δέσποινα Νικολαΐδη

– Οι φίλοι Θωμάς και Μαρίνα Νικολαΐδη, οικογ. Αλέξ. Παδουβά, οικογ. Κων/νου Τσολάκου

– Επίσης προσέφεραν διάφορα χρηματικά ποσά οι:

– Ευφροσύνη Μιχαήλ για Αγ. Ταξιάρχες

– Αγγελική Σουκιάτη για Κ.Ε. Κοίμησης Θεοτόκου Αρίστης

– Αριστούλα Ζώη στη μνήμη των γονέων και συζύγου της χρηματικό ποσό στην Κ. Εκκλησία Αρίστης

– Η Σταυρούλα Ζώη στη μνήμη συζύγου και αδελφού της χρηματικό ποσό στην Κ. Εκκλησία Αρίστης.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Αρίστης ευχαριστεί.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

– Ο κ. **Κων/νος Καρθούνης** εις μνήμη **Αριστείδης Σάρρα** αντί στεφάνου έδωσε χρηματικό ποσό στην εκκλησία του χωριού μας.

Η εκκλησιαστική επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

– Προσφορές από τον Πολιτιστικό Σύλλογο **Ασπραγγέλων** στη μνήμη της **Βούλας Κρανά:**

– Οικ. Δημητρίου Μπίκα 20€

– Οικ. Γεωργίου Τσόλη 20€

– Γκίτσας Κωνσταντίνος 50€

– Βασδέκης Ιωάννης 20€

– Μαρίνα Κότζα 50€

ΒΙΤΣΑ

– Εις μνήμην **Σπυριδώνος Καραγιάννη** αντί στεφάνου κατέθεσαν χρηματικό ποσό για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Κοίμ. Θεοτόκου Κάτω Βίτσας οι οικογένειες: Όμηρου Βασδέκη, Ιωάννου και Γεωργίας Βασδέκη,

Χριστόδουλου Παπαδημητρίου, Ιωάννου Παππά, Ιωάννου Τσαπούνη, Κων/νου Γ. Βασδέκη, Βασιλείου Νικ. Βασδέκη, Αθανασίου Οικονόμου, Βασιλείου Καρέτση, Νικολάου Βασδέκη, Δημητρίου Κάτση, Βασιλείου Καραγιάννη, Βύρωνα Αθανασίου, Ανδρέα βάρνη, Σπύρου Βασιλείου, Τηλέμαχου Κάτση, Χρήστου Κρανά, Αδελφότητα Σαρακατσανίων Ηπείρου, οικογ. Δημητρίου Χαντζαρόπουλου, Λάμπρος και Ηλέκτρα Μπιτχαβά, Ένωση αποφοίτων Ιεροδιδασκαλείου Βελλάς Ιωαννίνων, οικογ. Ανδρέα Σαρηγιάννη, οικογ. Ιωάννου Παπανικολάου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Κάτω βίτσας ευχαριστεί.

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

– Στη μνήμη του **Κων/νου Ζαμπαλά** και αντί στεφάνων κατετέθησαν χρηματικά ποσά στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Καπεσόβου από τις παρακάτω οικογένειες:

Ζαμπαλά Κων. Ελευθερία, Ζαμπαλάς Σπ Αντώνης, Χασόγιας Κων/νος, Ρούσης Φώτιος, Καραβασίλης Γεώργιος, Βούρβος Παναγιώτης, Ράπτη Αναστασία, Ράπτης Θωμάς, Ράπτης Κλέαρχος, Ράπτης Χρήστος, Ράπτης Ηλίας, Ράπτης Π. Μιχαήλ, Ράπτης Πλάτων, Κοντοδήμος Χαρίλαος, Σαρηγιάννης Ανδρέας, Τσολάκος Δημήτριος, Λένης Αχιλλέας, Μυριούνης Κων/νος, Νουσιάδη Σοφία, Ντιναλέξης Απόστολος.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Καπεσόβου ευχαριστεί.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

– Η Βιργινία Γιαννακού κατέθεσε ποσό 50 ευρώ στον Πολιτιστικό Σύλλογο Τσεπελόβου «ο Τσούφλης» στη μνήμη της **Σοφίας Τζαμπούρα**.

Ευχαριστούμε θερμά Πολ. Σύλλογος Τσεπελόβου «Ο Τσούφλης»

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

– Η **Νίκη Σακκελαρίδη** για την συμπλήρωση 10 χρόνων από το θάνατο του συζύγου της προσέφερε το ποσό των 50€ για την εκκλησία του Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 250

Βασιλείου Κων/νος

ΕΥΡΩ 150

Κίτσου-Γιαννακού Μελοπομένη

ΕΥΡΩ 100

Τσαπάρη Ευανθία

ΕΥΡΩ 55

Τριανταφυλλίδης Γεώργιος

ΕΥΡΩ 50

Βλάχος Κων/νος
Σιάκαρης Κων/νος
Πίκος Άγγελος
Στούπης Ιωάννης
Βασδέκης Στάθης
Πετρίδης Ελευθέριος
Τζουριάδης Πέτρος
Αρχιμανδρεΐτης Βασίλειος
Λίμπερη Σούλα
Παπανικολάου Νικόλαος
Φαϊτός Αθανάσιος
Τσιαλαμάνη Ελένη
Σιέρρου Καίτη
Σκαρβέλη-Τσουμπανίδου
Μαρίνα
Διαμαντή Ρένα
Διαμαντής Κων/νος
Γιαννακός Γιάννης
Σούκερα Αγγαΐα
Σαουνάτσου Μαργαρίτα

ΕΥΡΩ 40

Γιακουμής Ευάγγελος
Πολυχρονιάδου Μαγδαληνή
Γεωργονίκος Βασίλειος
Στεργίου Κων/νος

ΕΥΡΩ 35

Σκούρτη Ναυσικά
Αναγνωστόπουλος Παναγιώτης

Γκιζάς Βασίλειος
Κουρέλης Ιωάννης
Καραπέτσης Ιωάννης
Λέκκος Θωμάς
Τσιγαρά-Καραγιάννη Ευτέρπη
Σουκοβέλος Γεώργιος
Νιτσιάκος Βασίλειος
Καμινάρης Νικήτας
Γκωλέτσης Γεώργιος
Χουλιαράς Γεώργιος
Τζόκας Ευστάθιος
Σούλας Νικόλαος
Χατζής Δημήτριος
Φώτου Δημήτριος
Δεμάτη Αικατερίνη
Στεφάνου Αντώνιος
Πισίρη Μαρία
Βέλλου Θάλεια
Βέλλος Απόστολος

ΕΥΡΩ 30

Λέκκου Ευφροσύνη
Βαλαδήμας Πέτρος
Καρυπιδου-Παπανικολάου
Ελένη
Παπαβασιλείου Μιχαήλ
Ιωαννίδη Καίτη
Ακονίδης Γρηγόριος
Παπαρούσης Διονύσιος
Σάρρος Αλκιβιάδης
Μπασογιάννη Ευτυχία
Θεμελή Γαλάτεια
Παπανίκας Παύλος
Λεοντίδης Βασίλειος

ΕΥΡΩ 25

Ξάνθος Μιχαήλ
Μίκου Βασιλική
Τζόκας Παναγιώτης
Καψάλης Λάζαρος
Τσιρώνης Αθανάσιος
Σιαμέτης Δημοσθένης
Κοντοκάλης Βασίλειος
Κοντοκάλης Δημήτριος
Καρπούζη Μαριγώ
Καρπούζης Χαρίτων
Φερεντίνος Νικόλαος
Φερεντίνου Έφη
Βασδέκη Τρῶας
Γελέκη Βικτωρία

ΕΥΡΩ 20

Οικονόμου Σωκράτης
Χρονόπουλος Άγγελος
Κούγκουλης
Γκουρογιάννης Ευάγγελος
Βακολίδης Γεώργιος
Λέκκος Ιωάννης
Τσεκούρα Ελισάβετ
Τσεκούρας Θεοφάνης
Τσεκούρα-Λαμπροπούλου Πόλυ
Βουζοπλής Γεώργιος

Παναγιώτου Ελισάβετ
Παπαγεωργίου Γεώργιος
Τσαβαλιά Φαίδρα
Τσοπάνογλου Μαγδαληνή
Βαζάκας Κων/νος
Μάτσιος Χρήστος
Χατζόπουλος Ελευθέριος
Νάτσας Στέφανος
Βορόπουλος Ιωάννης
Ιγνατιάδης Κων/νος
Βούρδα Βαρβάρα
Φάφας Κίμων
Στουκίδου Πόπη
Γκρουΐδου Ευτυχία
Μαντέλος Μιχαήλ
Μπονόβας Χάρης
Καψάλης Γρηγόριος
Βασδέκης Θεόδωρος
Γάνου Ελένη
Καλύβας Επαμεινώνδας
Κομπάρου Γεωργία
Καψάλη-Τσακαλογιάννη
Γαλάτεια
Θεοδωρίκα Ανδρονίκη
Καρτσίκια Ευρύκλεια
Βαρζώκας Κων/νος
Τσιγιάννης Βασίλειος
Βασδέκης Κων/νος
Γιαννάκη-Κανδρέλη Κλεονίκη
Κασούμη Βιβή
Παπαϊωάννου-Βλάχου Μερόπη
Γκερλές Μιχάλης
Γκερλέ-Πάνου Κική
Γκερλέ-Μπαλαφούτη
Ευαγγελία

Γκερλέ - Μπίτσα Δέσποινα
Γαμπρίτιος Χρήστος
Μήλιος Φαίδων
Βαταβάλη Ηλέκτρα
Χαντζαροπούλου - Βασδέκη
Μιράντα
Συκιώτης Άρης
Παπακώστα - Συκιώτη Χρύσα
Φίτσιος Χρήστος
Τζόκας Αλέξιος
Σαρηγιάννη Ερμιόνη
Πολυμέρης Γεώργιος
Παπαγιώτης Δαμιανός
Ευαγγέλου Γρηγόριος
Βασδέκη Ευγενία
Τσένη Ξανθίπη
Αποστολίδης Κων/νος
Μπάγκα Μερόπη
Μαντέλου-Βουλτζάτη Αγγαΐα

ΕΥΡΩ 15

Τσέφα Κασσιανή
Ρογκότης Χρήστος
Χαρτζάβαλου Ευγενία
Καψάλης Αλέξανδρος
Πετράκη Ειρήνη

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΓΚΕΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Α' Αντιπρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑ
Β' Αντιπρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑ ΒΑΣΙΛΗ
Γεν. Γραμματέα
ΤΣΕΚΟΥΡΑ ΙΩΑΝΝΗ
Ταμία
ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ
Μέλος
ΖΑΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΟ
Μέλος
Αριστίνοδην μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ - ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΒΑΚΑΜΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μυροπολείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Βασιστικού 20 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Τυπογραφεία:

Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπερή)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44



ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— **Λευθεριώτης Μάριος**
300 ευρώ.

— **Ματσίκας Πασχάλης**
200 ευρώ στη μνήμη του
πατέρα του **Πέτρου Μα-**
τσίκας.

— **Σκαρβέλη - Τσουμπαν-**
νίδου Μαρίνα 200 ευρώ.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ ευχαρι-
στεί.